

รายงานประจำปี 2549

องค์การสวนพฤกษศาสตร์
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินทอดพระเนตร สวนพฤกษศาสตร์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินทอดพระเนตรความก้าวหน้าในการดำเนินการของสวนพฤกษศาสตร์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ ณ โรงเรือนกล้วยไม้ กลุ่มอาคารเรือนกระจกเฉลิมพระเกียรติ โดยมี นายยงยุทธ ตียะไพรัช รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ศ.ดร.ธีระ สูตะบุตร ประธานคณะกรรมการองค์การสวนพฤกษศาสตร์ ดร. วีระชัย ณ นคร ผู้อำนวยการองค์การสวนพฤกษศาสตร์ คณะผู้บริหาร และพนักงานองค์การฯ เฝ้ารับเสด็จฯ ในวันที่ 27 มกราคม 2549

สารจากผู้อำนวยการ

องค์การสวนพฤกษศาสตร์ได้รับการจัดตั้งขึ้น เพื่อให้ประเทศไทยมีสวนพฤกษศาสตร์ที่ได้ระดับมาตรฐานสากล ทำหน้าที่รวบรวมพรรณไม้ที่ใกล้สูญพันธุ์ พันธุ์ไม้หายากของไทยไว้ให้คงอยู่ และเป็นสถานที่เชิดชูความงามและคุณค่าพรรณไม้ไทยให้เป็นที่ประจักษ์แก่ชาวโลก

ปัจจุบันองค์การสวนพฤกษศาสตร์มีพื้นที่ดำเนินการทั้งสิ้น จำนวน 4 แห่ง คือ สวนพฤกษศาสตร์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ จ.เชียงใหม่ และศูนย์รวมพรรณไม้ 3 แห่ง คือ ศูนย์รวมพรรณไม้ จ.พิษณุโลก ระยอง และขอนแก่น ซึ่งการดำเนินงานในศูนย์รวมพรรณไม้ทั้ง 3 แห่งนั้นอยู่ระหว่างเริ่มต้นของการพัฒนาเพื่อให้เป็นสวนพฤกษศาสตร์ในภูมิภาค ซึ่งการดำเนินงานในพื้นที่แต่ละแห่งก็มีความแตกต่างกันไป ดังนั้น องค์การฯ จึงได้กำหนดจุดมุ่งหมายในการพัฒนาสวนพฤกษศาสตร์และศูนย์รวมพรรณไม้ในแต่ละแห่งขององค์การฯ ไว้ดังนี้

1. สวนพฤกษศาสตร์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ อ.แมริม จ.เชียงใหม่ มุ่งเน้นให้เป็นศูนย์รวมพันธุ์กล้วยไม้ไทย และกล้วยไม้พื้นเมืองของประเทศ
2. ศูนย์รวมพรรณไม้บ้านร่มเกล้า จ.พิษณุโลก (ในพระราชดำริฯ) มุ่งเน้นให้เป็นศูนย์รวมและแสดงพรรณไม้ ป่าดิบเขา ป่าดิบแล้ง และป่าผสมผลัดใบ บริเวณชายแดนไทยลาว และสังคมพืชป่า แสดงความหลากหลายทางชีวภาพ ได้แก่ สภาพพืชพรรณ รวมถึงการกระจายพันธุ์ในพื้นที่
3. ศูนย์รวมพรรณไม้ภาคตะวันออก จ.ระยอง มุ่งเน้นให้เป็นศูนย์รวมและแสดงพรรณไม้พื้นที่ชุ่มน้ำและสังคมป่าเสม็ด แสดงความหลากหลายทางชีวภาพป่าชายหาด ซึ่งเป็นจุดเด่นของพื้นที่ และมีเหลือน้อยในสภาพธรรมชาติของภาคตะวันออก
4. ศูนย์รวมพรรณไม้ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จ.ขอนแก่น มุ่งเน้นให้เป็นศูนย์รวมและแสดงพรรณไม้พื้นที่ชุ่มน้ำและสังคมป่าชายน้ำ มีความเหมาะสมในการรวบรวมสายพันธุ์บัว แสดงการศึกษาปรับปรุงพื้นที่ดินเค็ม การรวบรวมพันธุ์พืชทนเค็ม

การพัฒนาสวนพฤกษศาสตร์ต้องใช้เวลาในการพัฒนา ต้นไม้ก็มีการเจริญอย่างช้าๆ พื้นที่แต่ละแห่งก็มีลักษณะที่แตกต่างกันไป ซึ่งนับเป็นความท้าทายในการดำเนินงานให้สวนพฤกษศาสตร์ก้าวไปสู่การเป็นสวนพฤกษศาสตร์ชั้นนำในระดับสากลเป็นอย่างยิ่ง

วีระชัย ณ นคร

ผู้อำนวยการองค์การสวนพฤกษศาสตร์

สารบัญ

สารจากผู้อำนวยการ	4
คณะกรรมการ	6
ผู้บริหาร	8
ส่วนที่ 1 : ข้อมูลภาพรวมของหน่วยงาน	
- ความเป็นมา	12
- วัตถุประสงค์การดำเนินงาน	13
- วิสัยทัศน์	14
- พันธกิจ / ภารกิจ	15
- โครงสร้าง	16
- อัตรากำลัง	18
- งบประมาณ	20
ส่วนที่ 2 : ผลการดำเนินงานประจำปี 2549	
- โครงการตามแนวพระราชดำริ	24
- การศึกษาและให้บริการอนุกรมวิธานพืช	33
- การพัฒนาและให้บริการระบบฐานข้อมูลพืช	34
- การพัฒนาสวนพฤกษศาสตร์และศูนย์รวมพรรณไม้	36
- การส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้	37
- การพัฒนาพิพิธภัณฑ์	42
- การบริหารจัดการ	43
- การพัฒนาบุคลากร	45
ส่วนที่ 3 : รายงานการเงินและรายงานคณะกรรมการตรวจสอบ	
- รายงานการเงินปี 2548 - 2549	50
- รายงานการกำกับดูแลของคณะกรรมการตรวจสอบ	63
นามส่งเคราะห์	66

คณะกรรมการ

ศ.ดร.ธีระ สูตะบุตร
ประธานกรรมการ

ศ.ดร.รัชชัยย์ ลันตีสุข
กรรมการ

ศ.ดร.พงษ์ศักดิ์ อังกลิทธิ
กรรมการ

นายสหัส บุญญาวิวัฒน์
กรรมการ

ดร.จันทรวีภา ธนะโสภณ
กรรมการ

ภ.ญ.ดร.สุภาภรณ์ ปิติพร
กรรมการ

พลโทอรชุน พิบูลนครินทร์
กรรมการ

นางอรอนงค์ มณีกาญจน์
กรรมการ

รศ.ดร.สงคราม ธรรมมิญช
กรรมการ

นายมนัส แจ่มเวหา
กรรมการ

ดร.วีระชัย ณ นคร
กรรมการและเลขานุการ

ผู้บริหาร

ดร.วีระชัย ณ นคร
ผู้อำนวยการ

ดร.พรชัย ปรีชาปัญญา
รองผู้อำนวยการ

ดร.สุญานี เวสสมุทร
หัวหน้าสำนักวิชาการ-วิจัย

ดร.ประมุข เพ็ญสุต
หัวหน้าสำนักพัฒนาและปลูกบำรุง

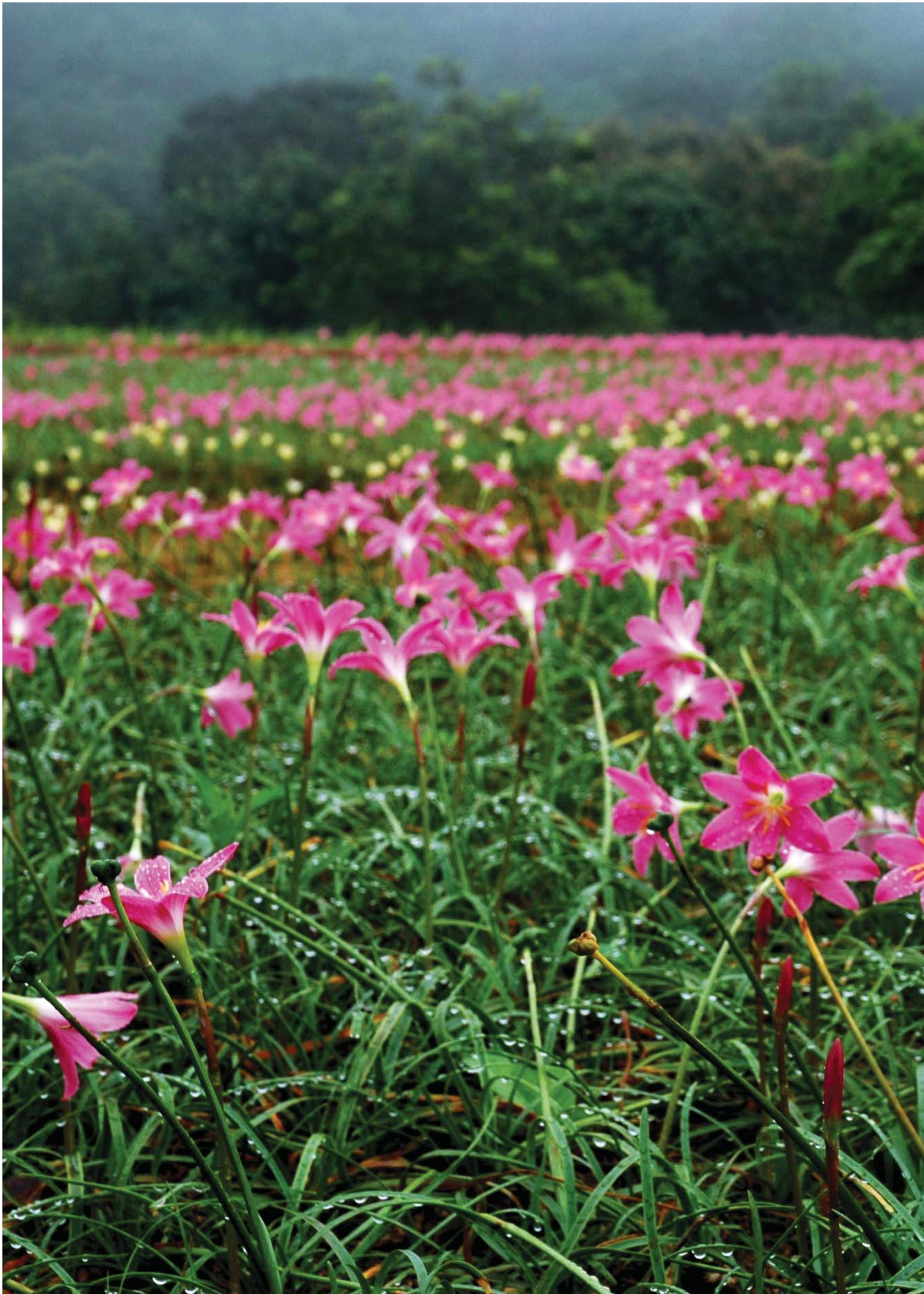
นายภราดร หอมไยม
รักษาการในตำแหน่ง หัวหน้าสำนักอำนวยการ

นางปลืวิ แสงฉาย
รักษาการหัวหน้าสำนักพัฒนาธุรกิจ

นางกาญจนา สุระเกียรติ
ผู้ตรวจสอบภายใน

ส่วนที่ 1 :

ข้อมูลภาพรวมหน่วยงาน

ความเป็นมา

องค์การสวนพฤกษศาสตร์ได้รับการจัดตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2535 ซึ่งเป็นปีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 5 รอบของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การสวนพฤกษศาสตร์ พ.ศ. 2535 โดยมีสถานภาพเป็นรัฐวิสาหกิจอยู่ในสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี ตามประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 109 ตอน 40 ลงวันที่ 7 เมษายน พ.ศ. 2535 ให้ประเทศไทยมีสวนพฤกษศาสตร์ที่ได้ระดับมาตรฐานสากล และเป็นสถานที่เชิดชูความงามและคุณค่าพรรณไม้ไทยให้เป็นที่ประจักษ์แก่ชาวโลก

ในปี พ.ศ. 2537 ทางองค์การฯ ได้รับพระมหากรุณาธิคุณอันหาที่สุดมิได้ พระราชทานพระราชานุญาตจากสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ให้ใช้ชื่อสวนพฤกษศาสตร์ในภาคเหนือขององค์การฯ ที่อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ ว่า “สวนพฤกษศาสตร์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ **Queen Sirikit Botanic Garden**”

ในปี พ.ศ. 2545 รัฐบาลมีนโยบายในการปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม องค์การสวนพฤกษศาสตร์ จึงได้อินย้ายจากสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรีมาสังกัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 119 ตอนที่ 102 ก ลงวันที่ 8 ตุลาคม 2545

วัตถุประสงค์การดำเนินงาน

วัตถุประสงค์หลักขององค์การ ตามมาตรา 6 พ.ศ. 2535 แห่งพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การสวนพฤกษศาสตร์ ได้กำหนดวัตถุประสงค์หลัก ไว้ดังต่อไปนี้

- (1) รวบรวมพรรณไม้ต่างๆ เพื่อจัดปลูกให้เป็นหมวดหมู่
- (2) ทำหน้าที่เป็นศูนย์รวมตัวอย่างพรรณไม้แห้ง ข้อมูล เอกสาร สิ่งพิมพ์เผยแพร่และแลกเปลี่ยนความรู้ทางวิชาการพฤกษศาสตร์กับองค์การอื่นทั้งภายในและภายนอกราชอาณาจักร
- (3) ขยายพันธุ์ และอนุรักษ์พรรณไม้ของประเทศไทย
- (4) ศึกษา ค้นคว้า ฝึกอบรม และวิจัยทางด้านพฤกษศาสตร์และผลิตภัณฑ์ที่ผลิตขึ้นจากพืช รวมทั้งส่งเสริมและให้ความร่วมมือในกิจการดังกล่าวของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจและเอกชน
- (5) เป็นสถานศึกษาพรรณไม้ในสภาพธรรมชาติ ตลอดจนเป็นสถานที่สำหรับการสนทนาการพักผ่อนหย่อนใจ และให้ความรู้โดยเฉพาะทางด้านพฤกษศาสตร์

- (6) ปลูกฝังและกล่อมเกลาจิตใจ รวมทั้งให้ความรู้แก่เยาวชน ให้ตระหนักถึงคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติ
- (7) นำเข้ามาในและส่งออกป็นนอกราชอาณาจักร เพื่อจำหน่ายซึ่งของที่เกี่ยวกับกิจการพฤกษศาสตร์
- (8) ประกอบกิจการพฤกษศาสตร์ รวมทั้งกิจการอื่นที่เกี่ยวกับหรือต่อเนื่องหรือใกล้เคียงกับกิจการพฤกษศาสตร์

วิสัยทัศน์

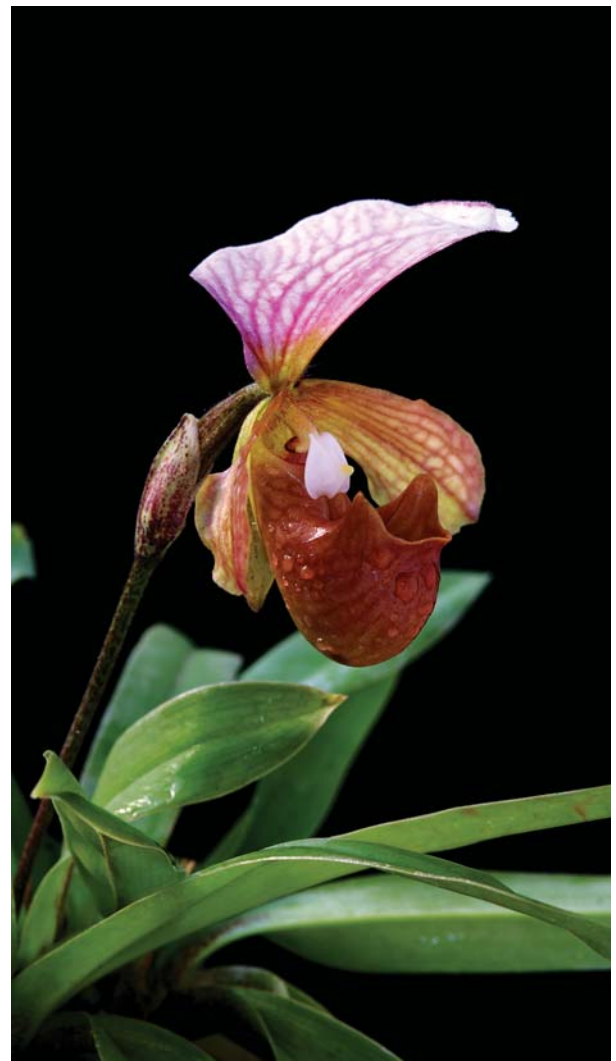
เป็นองค์กรชั้นนำทางด้านพฤกษศาสตร์ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ที่มีบทบาทสำคัญในการอนุรักษ์ ศึกษา วิจัย และเผยแพร่ความรู้ทางด้านพรรณไม้ไทย เพื่อการเรียนรู้ของประชาชน

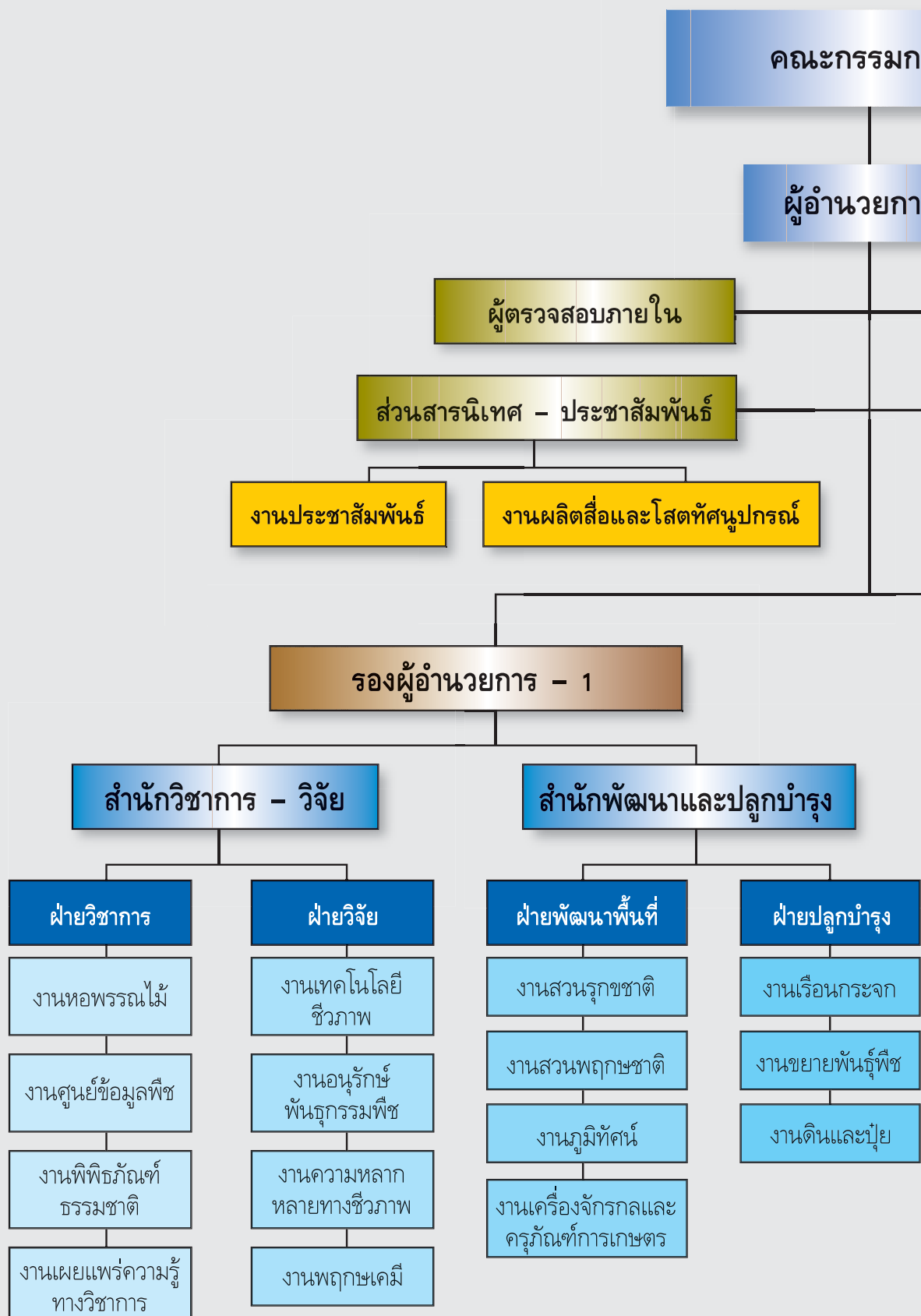

พันธกิจ / ภารกิจ

1. พัฒนาการศึกษ วิจัย อนุรักษ์ และรวบรวมพรรณไม้ให้ก้าวไปสู่ระดับการเป็นศูนย์กลางของภูมิภาค
2. มุ่งเน้นการเป็นศูนย์กลางข้อมูล ข่าวสาร และองค์ความรู้ทางด้านพรรณไม้ เพื่อการเรียนรู้
3. มุ่งเน้นการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง
4. มุ่งเน้นการเจริญเติบโตของรายได้อย่างต่อเนื่อง

โครงสร้าง

ศูนย์รวมพรรณไม้ประจำภูมิภาค

ส่วนวิเทศสัมพันธ์

รองผู้อำนวยการ - 2

สำนักอำนวยการ

สำนักพัฒนาธุรกิจ

ฝ่ายการคลัง

งานการเงิน

งานบัญชี

งานพัสดุ

ฝ่ายบริหาร

งานสารบรรณ

งานแผนและ
งบประมาณ

งานการเจ้าหน้าที่

งานอาคารสถานที่
และยานพาหนะ

ฝ่ายวางแผน และประเมิน

งานการตลาด

งานวางแผน

งานติดตามและ
ประเมินผล

ฝ่ายประสานการ ผลิตและจำหน่าย

งานผลิตสื่อผสม

งานการผลิต

งานจัดจำหน่าย

งานจัดเก็บรายได้

ฝ่ายบริหารศูนย์ ฝึกอบรม - สัมมนา

งานสิทธิประโยชน์

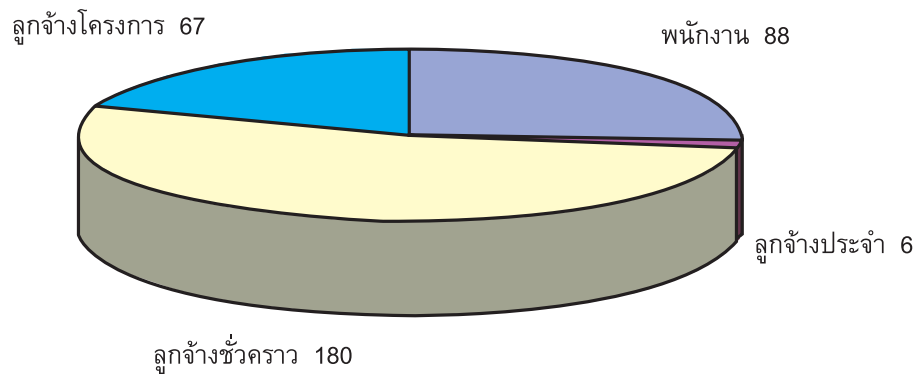
งานควบคุมและ
ตรวจสอบ

อัตรากำลัง

อัตรากำลัง ณ วันที่ 30 กันยายน 2549
แบ่งตามกลุ่มงานได้ดังนี้

กลุ่มงาน	พนักงาน	ลูกจ้างประจำ	ลูกจ้างชั่วคราว	ลูกจ้างโครงการ	รวมทั้งสิ้น
- ผู้บริหารระดับสูง (10 - 11)	2	-	-	-	2
- สำนักวิชาการ - วิจัย	32	1	9	13	55
- สำนักพัฒนาและปลูกบำรุง	13	4	104	21	142
- สำนักอำนวยการ	24	1	12	6	43
- สำนักพัฒนาธุรกิจ	3	-	3	9	15
- ศูนย์รวมพรรณไม้	8	-	50	11	69
- ส่วนสารนิเทศ-ประชาสัมพันธ์	3	-	1	7	11
- ผู้ตรวจสอบภายใน	3	-	1	-	4
รวมทั้งสิ้น	88	6	180	67	341

กราฟแสดงอัตรากำลังปี 2549

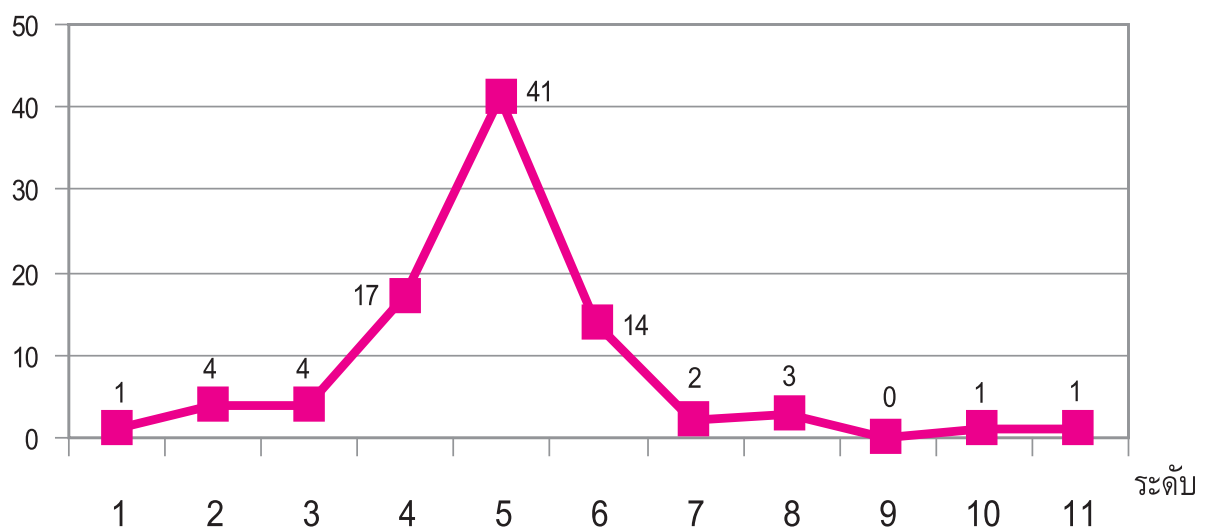

พนักงาน แบ่งตามระดับได้ ดังนี้

กลุ่มงาน	พนักงาน
ระดับ 11	จำนวน 1 คน
ระดับ 10	จำนวน 1 คน
ระดับ 9	จำนวน - คน
ระดับ 8	จำนวน 3 คน
ระดับ 7	จำนวน 2 คน
ระดับ 6	จำนวน 14 คน
ระดับ 5	จำนวน 41 คน
ระดับ 4	จำนวน 17 คน
ระดับ 3	จำนวน 4 คน
ระดับ 2	จำนวน 4 คน
ระดับ 1	จำนวน 1 คน
รวม	88 คน

อัตรากำลังพนักงานแยกตามระดับ

จำนวน (คน)

งบประมาณ

ในปีงบประมาณ 2549 อ.ส.พ. ได้รับเงินงบประมาณจากรัฐบาล เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานใน 2 แผน งบประมาณ คือ

- 1) แผนงบประมาณคุ้มครองและใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ จำนวน 11.472 ล้านบาท
- 2) แผนงบประมาณบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภายใต้การมีส่วนร่วม จำนวน 73.528 ล้านบาท รวมเป็นเงินงบประมาณที่ได้รับจัดสรร จำนวน 85.000 ล้านบาท เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน 2 ผลผลิต 7 กิจกรรม ดังนี้

ประเด็นยุทธศาสตร์	ผลผลิต / กิจกรรม	งบประมาณ (ล้านบาท)
1. การคุ้มครองและใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ	ผลผลิตที่ 1 : การอนุรักษ์ วิจัย และขยายพันธุ์พืชไทย - กิจกรรมศึกษาวิจัยทางพฤกษศาสตร์เชิงบูรณาการ - กิจกรรมศึกษาวิจัยและขยายพันธุ์ พรรณไม้หายากเพื่อการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ - กิจกรรมศึกษาวิจัยพืชที่มีศักยภาพทางด้านเศรษฐกิจเพื่อเป็นฐานในการพัฒนาไปสู่เชิงพาณิชย์ - กิจกรรมศึกษาความหลากหลายและให้บริการอนุกรมวิธานพืช - กิจกรรมพัฒนาและให้บริการระบบข้อมูลพืช	11.472
2. การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภายใต้การมีส่วนร่วม	ผลผลิตที่ 2 : การให้บริการความรู้ด้านพฤกษศาสตร์ - กิจกรรมพัฒนาสวนพฤกษศาสตร์ให้เป็นแหล่งเรียนรู้และแหล่งนันทนาการด้านทรัพยากรพืช - กิจกรรมส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ด้านพืชและสิ่งแวดล้อม - กิจกรรมพัฒนาพิพิธภัณฑ์ธรรมชาติให้เป็นแหล่งศึกษาด้านพืชที่ครบวงจร - กิจกรรมบริหารและอำนวยการ	73.528
	รวม	85.000

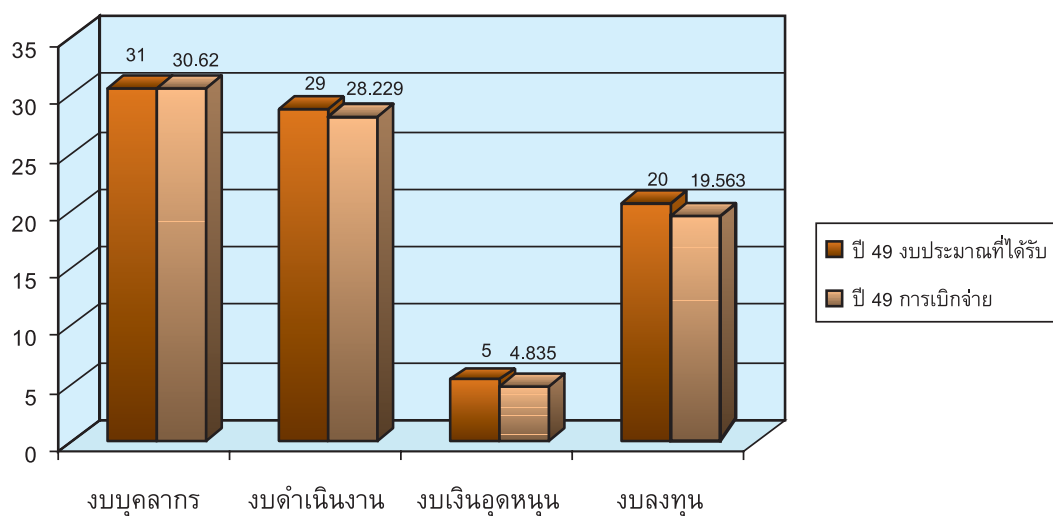
โดยงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรประจำปี 2549 จำนวน 85.000 มีการเบิกจ่ายทั้งสิ้น คิดเป็นร้อยละ 98.65 ดังรายละเอียดการเบิกจ่ายจำแนกตามหมวดงบประมาณได้ดังนี้

หน่วย : ล้านบาท

งบรายจ่าย	งบประมาณที่ได้รับ	การเบิกจ่าย	เงินกันเหลือในปี	ร้อยละการใช้จ่ายงบประมาณ
งบบุคลากร	30.670	30.620	—	99.84
งบดำเนินงาน	28.812	28.229	—	97.98
งบเงินอุดหนุน	5.352	4.835	—	90.34
งบลงทุน	20.166	10.547	9.016	100.00
รวมทั้งสิ้น	85.000	74.231	9.016	98.65

กราฟแสดงการเบิกจ่ายงบประมาณปี 2549

หน่วย : ล้านบาท

ส่วนที่ 2 :

ผลการดำเนินงาน

งานโครงการตามแนวพระราชดำริ

โครงการพัฒนาและธำรงรักษาใช้หญ้าแฝกอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

องค์การสวนพฤกษศาสตร์ได้รับการจัดตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2535 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประเทศไทยมีสวนพฤกษศาสตร์ที่สมบูรณ์แบบตามมาตรฐานสากล จึงได้เร่งการพัฒนาพื้นที่และเส้นทางเชื่อมโยงหลายแห่งที่ระดับความสูงต่างๆ กัน ด้วยเครื่องจักรกลหนักเพื่อก่อสร้างอาคาร และระบบสาธารณูปโภค จึงทำให้เกิดปัญหาการพังทลายของดิน โดยเฉพาะบริเวณไหล่ทางเปิดใหม่และลาดชัน จึงจำเป็นต้องมีมาตรการและวิธีป้องกันอย่างมีประสิทธิภาพ

การนำหญ้าแฝกมาใช้ในการยึดและป้องกันการพังทลายของดินจึงเป็นวิธีหนึ่งที่มีประสิทธิภาพสูงสุด และเป็นวิธีที่ประหยัดถูกหลักการอนุรักษ์ให้เกิดพื้นที่สีเขียวอย่างได้ผลอีกด้วย องค์การสวนพฤกษศาสตร์จึงมีโครงการการนำหญ้าแฝกมาใช้ประโยชน์เพื่อยึดดินและป้องกันการพังทลายของดินเปิดใหม่ภายในสวนพฤกษศาสตร์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ จ.เชียงใหม่ ซึ่งเป็น

สถานที่สำคัญที่จะแสดงให้เห็นประชาชนทั่วไปที่เข้ามาเยี่ยมชมได้เห็นความสำคัญของการใช้ประโยชน์หญ้าแฝกจากการปลูกอย่างถูกวิธี

โครงการนี้ต่อเนื่องมาตั้งแต่ พ.ศ. 2540 โดยการเพาะขยายพันธุ์หญ้าแฝกชนิดต่างๆ และในปีงบประมาณ 2549 องค์การฯ ได้ดำเนินการเพาะขยายพันธุ์กล้าหญ้าแฝก เพื่อจัดปลูกในพื้นที่ ประมาณ 3 ไร่ จำนวน 200,220 ต้น และแจกจ่ายกล้าพันธุ์ให้แก่ประชาชนและหน่วยงานต่างๆ รวมทั้งจัดนิทรรศการเผยแพร่ความรู้เพื่อแสดงถึงประโยชน์ของหญ้าแฝกในการอนุรักษ์ดินและน้ำทั่วประเทศ

โครงการวิจัยกัญชงเพื่อพัฒนาศักยภาพเป็นพืชเศรษฐกิจ

ตามที่สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนิน บำบัดทุกข์ บำรุงสุขประชาราษฎร์ ในพื้นที่ภาคเหนือ ทรงทอดพระเนตรผลิตภัณฑ์ที่ ถักทอจากใยกัญชงที่ชาวบ้านนำมาถวายเป็นของขวัญและจัดแสดง ซึ่งมีความสวยงาม น่าสนใจและกัญชงยังเป็นพืชพื้นบ้าน ที่มีอายุสั้น สามารถขึ้นได้ดีทั่วไป แต่ยังคงติดขัดเรื่อง ข้อกฎหมายที่จำกัดกัญชงอยู่ในข่ายเป็นพืชเสพติด

จึงทรงมีพระราชดำริให้มีการศึกษากัญชงเพื่อ พัฒนาศักยภาพเป็นพืชเศรษฐกิจ องค์การสวนพฤกษ ศาสตร์ ได้ดำเนินการศึกษาวิจัยกัญชงมาอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2549 ใช้พื้นที่ภายในสวนพฤกษศาสตร์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ อำเภอมะแมร์ จังหวัดเชียงใหม่ และ ศูนย์รวมพรรณไม้บ้านร่มเกล้า (ในพระราชดำริ) อำเภอสองแคว จังหวัดพิษณุโลก โดยได้ทำการทดลองปลูก กัญชง 4 สายพันธุ์ ได้แก่ 1) สายพันธุ์ห้วยแม่เกี๋ยง 2)

สายพันธุ์พบพระ 3) สายพันธุ์ จากประเทศเยอรมัน และ 4) สายพันธุ์ปางอุ๋ง เพื่อคัดเลือกสายพันธุ์ที่ให้ผลผลิตสูง และมีสารเสพติดต่ำและแปรรูปเส้นใยเป็นผลิตภัณฑ์ เครื่องใช้ต่างๆ

นอกจากนี้ องค์การฯ ได้ดำเนินการจัดนิทรรศการ เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับพืชกัญชงให้แก่ประชาชนและผู้ สนใจทั่วไป และยังได้ร่วมกับสถาบันวิจัย และพัฒนาพื้นที่ สูง (องค์การมหาชน) ทำการศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพ กัญชงให้เป็นพืชเศรษฐกิจสำหรับประเทศไทยต่อไป

โครงการศึกษาความหลากหลายและนิเวศวิทยา ของหิ่งห้อยในประเทศไทย ตามพระราชดำริ

หิ่งห้อย *Luciola* sp.

ventral

dorsal

ventral

dorsal

female

male

สืบเนื่องเมื่อคราวสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จฯ เยือนสวนพฤกษศาสตร์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อวันที่ 8 เมษายน 2539 ทรงมีพระราชเสาวนีย์ “ให้องค์การสวนพฤกษศาสตร์ศึกษาถึงความสัมพันธ์ของหิ่งห้อยกับระบบนิเวศให้ได้ทราบถึงวงจรชีวิตความหลากหลายและการเป็นตัวบ่งชี้ถึงสมดุลธรรมชาติ”

องค์การฯ จึงได้ประสานความร่วมมือกับผู้เชี่ยวชาญด้านกีฏวิทยาในประเทศไทยจากหลายสถาบันเพื่อดำเนินงานศึกษาสำรวจในครั้งนี้

จากการวิจัยพบชนิดพันธุ์หิ่งห้อยของทั่วประเทศรวมกว่า 100 ชนิด ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในระหว่างการจำแนกชนิดพันธุ์ให้ถูกต้องและยังได้ทราบถึงวงจรชีวิตขั้นตอนการเพาะเลี้ยงในห้องปฏิบัติการและข้อมูลเกี่ยวกับระบบนิเวศวิทยาของหิ่งห้อยของประเทศไทยอีกด้วย

Diaphanes sp.

ventral

dorsal

Adult : male

Luciola sp.

ventral

dorsal

Adult : female

โครงการขยายพันธุ์กล้วยไม้หายาก ตามพระราชดำริ

โครงการคืนกล้วยไม้ประจำถิ่นสู่แหล่งกำเนิดในธรรมชาติ

องค์การสวนพฤกษศาสตร์ได้ดำเนินการนี้ อนุรักษ์สายพันธุ์กล้วยไม้ไทยโดยการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ และเก็บรักษาความหลากหลายทางพันธุกรรมไว้ในสภาพปลอดเชื้อและควบคุม ปัจจัยการเจริญเติบโต เพื่อเก็บรักษาไว้ได้เป็นระยะเวลานาน นอกจากนี้ยังทำการเพาะขยายพันธุ์เพื่อเพิ่มจำนวนและจัดกิจกรรมร่วมกับชุมชนเพื่อนำกล้วยไม้กลับคืนสู่แหล่งกำเนิดในธรรมชาติ นับเป็นการสนองนโยบายและยุทธศาสตร์ ของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในการอนุรักษ์ พันธุ์ทรัพยากรธรรมชาติของประเทศ และปลูกจิตสำนึกในการอนุรักษ์แก่ประชาชน

ผลการดำเนินงาน :

รวบรวมพันธุ์กล้วยไม้ไทยเพื่ออนุรักษ์พันธุกรรมจำนวน 10 ชนิด เพาะขยายพันธุ์หายากเพิ่มปริมาณต้นจิ๋ว 8,400 ต้น และนำต้นจิ๋วกลับสู่แหล่งกำเนิดตามธรรมชาติ

โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมกล้วยไม้ดินนางอ้ว โดยวิธีการทำเมล็ดเทียมเพื่อการเก็บรักษาในระยะยาว

นางอ้ว *Pecteilis susannae* (L.) Rafin เป็นกล้วยไม้ดินชนิดหนึ่งซึ่งมีการกระจายพันธุ์ตามป่าผลัดใบหรือป่าดิบแทบทุกภาคในประเทศไทย แต่ปัจจุบันประชากรนางอ้วได้ลดน้อยลงอย่างรวดเร็วเนื่องจากถูกลักลอบนำออกมาจากพื้นที่ธรรมชาติเพื่อทำการจำหน่ายในวงการตลาดไม้ดอกไม้ประดับ เพราะมีดอกสวยและกลิ่นหอม อีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้กล้วยไม้ดินชนิดนี้มีความเสี่ยงต่อการสูญพันธุ์สูง คือ แหล่งที่อยู่อาศัยถูกคุกคามอันเนื่องมาจากการพัฒนาพื้นที่เพื่อการเกษตรและการท่องเที่ยว ดังนั้น จึงมีความจำเป็น

ที่จะต้องได้รับการนำมาอนุรักษ์นอกถิ่นที่อยู่อาศัย รวมทั้งขยายพันธุ์เพิ่มปริมาณเพื่อนำกลับสู่แหล่งกำเนิดเดิม

การทำเมล็ดเทียมโดยใช้เทคนิคเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ เป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยเก็บรักษาความหลากหลายทางพันธุกรรมของพืชได้ในระยะยาว อีกทั้งยังสะดวกและมีแนวโน้มที่จะให้ผลสำเร็จสูงในการนำกลับคืนสู่สภาพธรรมชาติอีกด้วย

ผลการดำเนินงาน :

สำรวจและเก็บรวบรวมพันธุ์กล้วยไม้ดินนางอ้ว จำนวน 10 accessions ศึกษาวิจัยวิธีการทำ Surface sterilization และการหาสูตรอาหารเลี้ยงที่เหมาะสม โดยในปีงบประมาณ 2549 สามารถรวบรวมพันธุ์นางอ้ว เพิ่มขึ้นจำนวน 10 accessions โดยสามารถเพาะเลี้ยงตัวอย่างในสภาพปลอดเชื้อได้

ส่วนการวิจัยอาหารเพาะเลี้ยงที่ทำให้เกิด protocorm-like bodies (PLBs) ได้มากและดีที่สุด คือ อาหารแข็งสูตร Murashige and Skoog (MS) รองลงมา คือ อาหารเหลวสูตร Vacin and Went (VW) แต่ระยะเวลาของการเกิดเป็น PLBs บนสูตร VW จะเร็วกว่าบนสูตร MS ประมาณ 2 สัปดาห์

โครงการศึกษาทางพฤกษศาสตร์ของกลุ่มกล้วยไม้ดินในพื้นที่ชุ่มน้ำ เพื่อการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน

กล้วยไม้ดิน เจริญเติบโตอยู่บนดิน เมื่อดูแล้วก็ไม่แตกต่างจากพืชอื่นที่เจริญอยู่บนดิน กล้วยไม้ดินบางชนิดมีการปรับตัวให้สามารถเจริญเติบโตในพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีน้ำท่วมขังอยู่เป็นเวลานานได้ ซึ่งเป็นลักษณะที่แปลกและน่าศึกษา เพราะบางส่วนของพืชอาศัยอยู่ในน้ำเป็นเวลานาน เช่น โคนต้น และราก กล้วยไม้ดินเหล่านี้ขึ้นปะปนรวมอยู่กับพืชกก-หญ้า ของพื้นที่ชุ่มน้ำ จนบางครั้งคิดว่าเป็นหญ้าชนิดหนึ่ง เพราะใบมีลักษณะคล้ายใบหญ้า ดูกลมกลืนกัน และในบางชนิดดอกก็มีขนาดเล็กและสีส้มไม่สะดุดตา เหมือนอย่างกล้วยไม้ที่เราพบเห็นโดยทั่วไป

ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องเร่งทำการศึกษาค้นคว้าทางพฤกษศาสตร์เบื้องต้น ลักษณะทางนิเวศวิทยา และการเพาะขยายพันธุ์ เพื่อเป็นแนวทางในการอนุรักษ์และจัดการเพื่อการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน รวมถึงหาแนวทางในการประยุกต์ใช้ประโยชน์เพื่อการพัฒนาให้เป็นพืชเศรษฐกิจในอนาคต

ผลการดำเนินงาน :

ดำเนินการสำรวจกล้วยไม้ดินในแหล่งพื้นที่ชุ่มน้ำในเขตพื้นที่ภาคตะวันออก จำนวน 4 ครั้ง เพื่อเก็บบันทึกข้อมูลกลุ่มกล้วยไม้ดินในสภาพธรรมชาติ และบันทึกภาพประกอบ จัดเก็บรวบรวมตัวอย่างเพื่อจัดทำเป็นตัวอย่างพรรณไม้แห้ง จำนวน 6 ชนิด 5 สกุล คือ 1) สกุล Eulophia 2) สกุล Spiranthes 3) สกุล Habenaria 4) Liparis และ 5) สกุล Pachystoma

สกุลที่พบมากที่สุด คือ สกุล Eulophia พบ 2 ชนิด ได้แก่ *Eulophia gramineas* (ช้างผสมโขลง) และ *Eulophia bicallosa*

ส่วนการนำกล้วยไม้ดินที่ขึ้นในพื้นที่ชุ่มน้ำมาปลูกอนุบาลในโรงเรือนนอกสภาพธรรมชาติเดิม ยังไม่สามารถเพาะขยายพันธุ์ได้ เพราะกล้วยไม้ไม่มีความเฉพาะต่อสภาพแวดล้อมและมีปัจจัยจำกัดที่ส่งผลต่อการเจริญเติบโตและการดำรงชีวิต จึงทำการนำมาปลูกในโรงเรือนไม่ประสบผลสำเร็จ มีเพียงชนิดเดียวที่ปลูกเลี้ยงได้นอกสภาพธรรมชาติเดิม คือ *Eulophia gramineas* (ช้างผสมโขลง) ซึ่งในปีงบประมาณ 2549 ทำการเพาะขยายพันธุ์ได้ จำนวน 500 กล้า

โครงการศึกษาทางพฤกษศาสตร์เหลาชะโอน (*Oncosperma tigillarium*) เพื่อการอนุรักษ์ และใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน

เหลาชะโอน เป็นพืชตระกูลปาล์มชนิดหนึ่ง มีถิ่นกำเนิดอยู่ในเขตเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในประเทศไทย พบมากทางภาคใต้และภาคตะวันออก แต่ปัจจุบันหายาก ทั้งนี้เนื่องมาจากการใช้ประโยชน์เหลาชะโอนอย่างต่อเนื่องยาวนานโดยไม่มีการอนุรักษ์และมีการทำลายสภาพพื้นที่ป่าเพื่อใช้ในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องเร่งทำการศึกษาค้นคว้าทางพฤกษศาสตร์เบื้องต้น การเพาะขยายพันธุ์ ตลอดจนกฎหมายการใช้ประโยชน์เพื่อเป็นแนวทางในการอนุรักษ์และจัดการเพื่อการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน พร้อมทั้งหาแนวทางในการประยุกต์ใช้ประโยชน์เพื่อการพัฒนาให้เป็นพืชเศรษฐกิจ สร้างรายได้ในระดับชุมชนและระดับประเทศได้อย่างยั่งยืนตลอดไป

ผลการดำเนินงาน :

ออกสำรวจและเก็บรวบรวมตัวอย่างเหลาชะโอนในเขตพื้นที่ภาคตะวันออก และภาคใต้ จำนวน 6 ครั้ง เพื่อเก็บบันทึกข้อมูลเหลาชะโอน และถ่ายภาพประกอบ พร้อมทั้งจัดทำตัวอย่างพรรณไม้แห้ง จากการสำรวจ

พบว่าในพื้นที่ภาคตะวันออกมีเหลาชะโอนอยู่ชนิดเดียว คือ เหลาชะโอนทุ่ง (*Oncosperma tigillarium*) พบในเขตพื้นที่ อำเภอกาหลง จังหวัดระยอง และเกาะช้าง จังหวัดตราด ส่วนภาคใต้พบอยู่ 2 ชนิด คือ เหลาชะโอนทุ่ง (*Oncosperma tigillarium*) และเหลาชะโอนเขา (*Oncosperma horridum*) พบมากที่สุดในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ จังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา และจังหวัดนราธิวาส ปัจจุบัน พบว่าประชาชนนิยมนำต้นเหลาชะโอนไปปลูกประดับ ตกแต่ง จัดสวนเพื่อความสวยงามอีกด้วย

ในปีงบประมาณ 2549 องค์การฯ ทำการเพาะขยายกล้าพันธุ์เหลาชะโอนเพื่อการอนุรักษ์ จำนวน 15,051 ต้น โดยการเพาะเมล็ด

โครงการศึกษาหนอนตายหยากบริเวณภาคเหนือตอนล่าง

หนอนตายหยาก (*Stemona* sp.) เป็นพืชสมุนไพรชนิดหนึ่งที่รู้จักกันอย่างแพร่หลายเนื่องจากมีสรรพคุณทางยารักษาโรค และมีคุณสมบัติในการกำจัดแมลงศัตรูพืชอีกด้วย สำหรับประเทศไทยพบต้นหนอนตายหยาก กระจายพันธุ์อยู่ทั่วไปทุกภาคตามป่าดิบชื้น ป่าผลัดใบ และป่าไผ่

จากการที่หนอนตายหยากเป็นพืชสมุนไพรที่มีประโยชน์อย่างยิ่งชนิดหนึ่ง ปัจจุบันพบว่าผลผลิตส่วนใหญ่ของหนอนตายหยากได้มาจากการขุดหาจากป่าธรรมชาติ เช่นเดียวกับสมุนไพรชนิดอื่นๆ จนอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อมในอนาคตได้ ดังนั้นจึงควรทำการสำรวจและเก็บรวบรวมพันธุ์หนอนตายหยาก และเพื่อการขยายพันธุ์ไว้ใช้ประโยชน์ พร้อมหาแนวทางในการอนุรักษ์ เพื่อประโยชน์ต่อการศึกษาและวิจัยขั้นสูงต่อไป

ผลการดำเนินงาน :

ดำเนินการสำรวจ ในพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูเมี่ยงและภูทอง บริเวณหมู่บ้านน้ำค้ำและหมู่บ้านน้ำจวง ตำบลบ่อภาค อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 3 ครั้ง และเก็บรวบรวมตัวอย่างที่เป็น Living collection เพื่อนำไปจัดทำตัวอย่างพรรณไม้แห้ง ตัวอย่างพรรณไม้ดอง จำนวน 3 ชนิด ได้แก่ *Stemona burkillii* Prain , *Stemona kerrii* Craib , *Stemona tuberosa*

Lour. และได้นำมาทำการเพาะปลูกเพื่อขยายพันธุ์ จำนวน 300 ต้น

จากการศึกษา พบว่าชาวบ้านในบ้านน้ำค้ำและบ้านน้ำจวง นำหนอนตายหยากมาใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ อาทิ ใช้เป็นตัวยาสมุนไพรรักษาโรคได้หลากหลาย เช่น โรคผิวหนัง น้ำเหลืองเสีย ผื่นคันตามร่างกาย ฆ่าเชื้อโรคพยาธิ และใช้เป็นสารป้องกันกำจัดศัตรูพืช กำจัดแมลงศัตรูพืช ได้แก่ หนอนกัดกินใบและเพลี้ยอ่อน

โครงการสำรวจพืชบกเค็มในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ดินเค็มเป็นปัญหาในการเพาะปลูกพืชในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมาเป็นระยะเวลายาวนาน อันมีสาเหตุมาจากชั้นหินเกลือและหินอมเกลือที่อยู่ใต้ดินในหมวดหินมหาสารคาม ซึ่งเป็นหมวดหินชั้นบนสุดของชุดหินลักษณะพื้นที่ดินเค็มมีคราบเกลือบนผิวดินเป็นจำนวนมาก พืชที่ขึ้นในดินเค็มโดยมากมักพบตายเป็นหย่อมๆ ต้นแคระแกรน การเจริญเติบโตของพืชไม่สม่ำเสมอ พืชที่ขึ้นได้ในดินเค็มต้องมีกลไก 3 ลักษณะ คือ 1) การไม่ดูดเกลือเข้าไป 2) การดูดเกลือเข้าไปแล้วสะสมเอาไว้ และ 3) การคายเกลือออกมาเพื่อบรรเทาความเป็นพิษของเกลือ โดยพืชชนิดหนึ่งๆ อาจจะมีลักษณะเดียวหรือหลายลักษณะรวมกันได้

จากการสำรวจที่ผ่านมาพบว่าชนิดของพืชจะเปลี่ยนไปตามฤดูกาลซึ่งในช่วงฤดูแล้งวัชพืชส่วนใหญ่จะตายลงหรือพักตัว และเพื่อให้ได้ข้อมูลการเจริญเติบโตของพืชในพื้นที่ดินเค็มดังกล่าวจำเป็นต้องทราบธรรมชาติความเปลี่ยนแปลงของพืช และทราบถึงผลกระทบของความเค็มต่อลักษณะทางกายวิภาคศาสตร์ของพืชในแต่ละชนิด ซึ่งทำให้ทราบลักษณะกลุ่มพืชที่มีการปรับตัวในแบบแผนต่างๆ และสามารถนำความรู้ที่ได้ในแต่ละกลุ่มพืชมาประยุกต์ใช้กับเทคโนโลยีชีวภาพสมัยใหม่เพื่อดัดแปลงใช้กับพืชเศรษฐกิจที่สำคัญในภูมิภาคต่อไป

ผลการดำเนินงาน :

ดำเนินการสำรวจและเก็บรวบรวมพืชทนเค็มในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 4 ครั้ง พบพืชทนเค็ม จำนวน 20 ชนิด 12 วงศ์ ได้แก่ วงศ์ Amaranthaceae, Apocynaceae, Asteraceae, Boraginaceae, Celastraceae, Euphorbiaceae, Molluginaceae, Salvadoraceae, Verbenaceae, Cyperaceae, Poaceae และ ไม่ทราบชื่อ 1 ชนิด ทำการเพาะขยายพันธุ์ จำนวน 11,940 ต้น

การศึกษาทางกายวิภาคศาสตร์ของพืชทนเค็มโดยใช้ผิวใบและใบ 3 วิธี คือ การลอกผิวใบ การทำให้ใส (Clearing technique) และวิธีพาราฟิน เพื่อลักษณะเนื้อเยื่อ ต่างๆ

ส่วนการสำรวจลักษณะการกระจายตัวของพืชทนเค็มใน 3 พื้นที่ อันได้แก่ 1) พื้นที่บ้านขามเปี้ย ตำบลบ้านแฮด กิ่งอำเภอบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น พบพืชทนเค็ม จำนวน 6 ชนิด และพืชที่มีค่าร้อยละการปกคลุมพื้นที่เฉลี่ยสูงสุด คือ *Dactyloctenium aegyptium* พืชที่มีค่าร้อยละความถี่เฉลี่ยสูงสุด คือ *Sporobolus coromandelianus* 2) บ้านหนองโกน้อย ตำบลท่าวัด อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น พบพืชทนเค็มจำนวน 10 ชนิด พืชที่มีค่าร้อยละการปกคลุมพื้นที่เฉลี่ยสูงสุด และค่าร้อยละความถี่เฉลี่ยสูงสุด คือ *Sporobolus coromandelianus* 3) บ้านดอนแร่ ตำบลกุดจับ อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา พบพืชทนเค็ม จำนวน 26 ชนิด โดยพบพืชที่มีร้อยละการปกคลุมพื้นที่เฉลี่ยสูงสุด คือ *Scolophyllum ilicifolium* และพืชที่มีร้อยละความถี่เฉลี่ยสูงสุด คือ *Murdannia sp.*

การศึกษาและให้บริการอนุกรมวิธานพืช

- **สำรวจและเก็บรวบรวมพรรณไม้**

ดำเนินการสำรวจและเก็บรวบรวมตัวอย่างพรรณไม้มาเก็บรวบรวมไว้ในสวนพฤกษศาสตร์รวมจำนวนทั้งสิ้น 133 ครั้ง โดยจัดทำเป็นตัวอย่างพรรณไม้แห้ง จำนวน 1,959 ตัวอย่าง ตัวอย่างพรรณไม้ดอง จำนวน 308 ตัวอย่าง และ Living จำนวน 1,411 ต้น

- **แลกเปลี่ยนตัวอย่างพรรณไม้**

ทำการแลกเปลี่ยนตัวอย่างพรรณไม้กับหน่วยงานจัดการต้นน้ำโป่งไคร้ สถานีเพาะกล้าบ้านกองแหะ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และ The Makino Botanical Garden , Japan โดยแยกเป็นตัวอย่างพรรณไม้แห้ง 2,317 ตัวอย่าง และ Living 629 ตัวอย่าง

- **จัดทำป้ายชื่อพรรณไม้**

จัดทำป้ายชื่อพรรณไม้ จำนวน 2,487 ป้าย สำหรับติดตั้งภายในพื้นที่สวนพฤกษศาสตร์บริเวณเรือนไม้ใหญ่ ทางเดินสมุนไพร สวนรุกขชาติ แปลงเฟิน

และเศวตพิमान นอกจากนี้ ยังได้สนับสนุนป้ายชื่อพรรณไม้ให้แก่หน่วยงานต่างๆ จำนวน 734 ป้าย ได้แก่ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เชียงใหม่ไนท์ซาฟารี และสวนสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ กทม.

- **ตรวจสอบชื่อพรรณไม้**

ดำเนินการตรวจสอบชื่อพรรณไม้ที่ถูกต้อง พร้อมจำแนกชนิดพันธุ์และลงทะเบียนพรรณไม้ที่ได้จากการสำรวจ จำนวน 380 ตัวอย่าง โดยนักวิชาการของ อ.ส.พ. และผู้เชี่ยวชาญ โดย Dr.T.Koyama แห่งประเทศญี่ปุ่น และ Dr.C.C. Berg แห่งประเทศนอร์เวย์

การพัฒนาและให้บริการระบบฐานข้อมูลพืช

- โครงการจัดทำฐานข้อมูลเชื้อพันธุ์ไม้ป่าที่มีศักยภาพเป็นพืชเศรษฐกิจหรือเป็น แหล่งเชื้อพันธุ์กรรม สำหรับใช้ในงานปรับปรุงพันธุ์พืช (Database Development of Economic Potential Native Wild Species)

ความหลากหลายของพรรณพืชในเมืองไทย นับว่าเป็นทรัพยากรอันล้ำค่าของประเทศ พืชป่าและพืชพื้นเมืองหลายชนิดมีศักยภาพในการใช้เป็นไม้ดอกไม้ประดับ พืชอาหาร สมุนไพร ฯลฯ สมควรได้รับการนำมาศึกษาและพัฒนาให้เกิดประโยชน์ทางเศรษฐกิจต่อไป

ปัจจุบัน การศึกษาทางด้านชนิดพันธุ์พืชป่าหรือพันธุ์พืชพื้นเมืองที่มีศักยภาพเป็นพืชเศรษฐกิจของไทย ยังมีอยู่น้อยมาก รวมทั้งยังไม่มีแหล่งรวบรวมข้อมูล เพื่อที่นักวิชาการจะได้นำไปใช้วิจัยและพัฒนาต่อยอดองค์การฯ จึงได้จัดทำโครงการจัดทำฐานข้อมูลเชื้อพันธุ์ไม้ป่าที่มีศักยภาพเป็นพืชเศรษฐกิจหรือเป็นแหล่งเชื้อพันธุ์กรรม สำหรับใช้ในงานปรับปรุงพันธุ์พืช โดยเลือกพืชสกุลเทียน (Impatiens) ซึ่งมีอยู่ในประเทศไทยกว่า 20 ชนิดพันธุ์ และพืชสกุลนี้มีดอกที่สวยงาม ทั้งสีส้ม

รูปทรงเหมาะที่จะนำมาพัฒนาเป็นไม้ดอกกระถางหรือใช้ตกแต่งภูมิทัศน์ โดยในปีงบประมาณ 2549 สามารถรวบรวมพืชสกุลเทียน และทำการบันทึกข้อมูล พร้อมนำเข้าข้อมูลลงในฐานข้อมูลพืชสกุลเทียน จำนวน 343 Accessions

- โครงการจัดทำฐานข้อมูลทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ศูนย์รวมพรรณไม้บ้านร่มเกล้า จังหวัดพิษณุโลก

ศูนย์รวมพรรณไม้บ้านร่มเกล้า จังหวัดพิษณุโลก ตั้งอยู่ในเขตกระจายพันธุ์พืชทางพฤกษศาสตร์ ภูมิศาสตร์ของกลุ่มพรรณพฤกษชาติอินโดจีน (Indo-chinese element) เป็นพื้นที่รอยต่อระหว่างประเทศไทย-ลาว ได้ทำการศึกษาพรรณไม้เบื้องต้นไว้แล้ว แต่ยังไม่ได้มีการจัดเก็บข้อมูลด้านพืชให้อยู่ในระบบที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ร่วมกับข้อมูลด้านอื่นๆ ได้ ดังนั้นการศึกษารายละเอียดต่างๆ ของพรรณไม้ในพื้นที่จึงนับว่ามีความจำเป็นอย่างเร่งด่วน เพื่อจะได้ข้อมูลพืชพรรณทั้งปริมาณและชนิดของพืช พร้อมกับตรวจสอบชื่อวิทยาศาสตร์อย่างถูกต้อง และจัดทำฐานข้อมูลด้าน

พรรณไม้ให้อยู่ในรูปแบบดิจิทัลโดยใช้เทคโนโลยีระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ในการจัดการ เพื่อให้ได้ข้อมูลแผนที่ของการกระจายพรรณไม้ ซึ่งเป็นประโยชน์สำหรับการวางแผนอย่างมาก เพราะทำให้ได้ทั้งข้อมูลเชิงวิชาการ และข้อมูลที่เป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารในการจัดการพื้นที่ อีกทั้งการจัดทำฐานข้อมูลให้อยู่ในรูปแบบดิจิทัลนั้น เป็นการพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศให้มีความสมบูรณ์ และเป็นปัจจุบัน ฐานข้อมูลที่ได้จะสามารถเชื่อมโยงและใช้ร่วมกับข้อมูลด้านอื่นๆ เป็นประโยชน์ทั้งกับทางศูนย์ฯ และหน่วยงานต่างๆ สามารถใช้ประโยชน์ร่วมกันได้ ข้อมูลที่ได้จะเป็นแนวทางในการอนุรักษ์แหล่งพันธุ์ไม้ที่สำคัญและพันธุ์ไม้เดิมของพื้นที่ อีกทั้งยังเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการวางแผนการใช้ประโยชน์จากพื้นที่ เพื่อให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุด โดยไม่ก่อให้เกิดผลเสียกับระบบนิเวศเดิม และเป็นข้อมูลพื้นฐานที่สามารถนำไปใช้ในการศึกษาด้านอื่นๆ ต่อไป

และในปีงบประมาณ 2549 ได้ดำเนินการกำหนดขอบเขตและติดรหัสพรรณไม้ในพื้นที่ 1,385 ไร่ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลพรรณไม้ และนำเข้าข้อมูลลงในฐานข้อมูลและจัดทำแผนที่การกระจายพันธุ์ของพรรณไม้

● โครงการสำรวจและจัดทำระบบฐานข้อมูลกล้วยไม้ในประเทศ

กล้วยไม้เป็นพืชที่นิยมนำมาปลูกเลี้ยงเพื่อประดับและการค้า จึงถูกนำออกจากแหล่งกำเนิดธรรมชาติเป็นจำนวนมาก ประกอบกับพื้นที่ป่าที่เป็นแหล่งที่อยู่อาศัยลดลง ทำให้กล้วยไม้ป่าหลายชนิดหายากหรือสูญพันธุ์ไปจากธรรมชาติ ทั้งที่ยังไม่ทราบถึงข้อมูลเบื้องต้น ที่จะเป็นพื้นฐานในการจัดการทรัพยากรของชาติอย่างยั่งยืน

องค์การสวนพฤกษศาสตร์ จึงได้ทำการรวบรวมพันธุ์กล้วยไม้ เพื่อเป็นการอนุรักษ์นอกถิ่นอาศัย โดยการรวบรวมตัวอย่างแห้งและตัวอย่างดอง เพื่อเป็นตัวอย่างอ้างอิงทางการศึกษาวิจัย และในปีงบประมาณ 2549 ได้ดำเนินการสำรวจและรวบรวมพันธุ์กล้วยไม้ ซึ่งได้รับการตรวจสอบรายชื่อที่ถูกต้องจากนักพฤกษศาสตร์จำนวน 318 ชนิด พร้อมทั้งบันทึกข้อมูลและนำเข้าข้อมูลในระบบฐานข้อมูลกล้วยไม้ เพื่อจัดเก็บข้อมูลกล้วยไม้ที่กระจัดกระจาย และรองรับข้อมูลใหม่ ให้เป็นระบบฐานข้อมูลที่มีประสิทธิภาพของประเทศชาติต่อไป

● ฐานข้อมูลพรรณไม้ไทย

ดำเนินการจัดเก็บข้อมูลพรรณไม้ จำนวนทั้งสิ้น 5,952 รายการ ลงในฐานข้อมูลจำนวน 4 ฐาน ได้แก่ ฐานข้อมูลพรรณไม้แห้ง จำนวน 4,050 รายการ ฐานข้อมูลพืชพฤกษศาสตร์พื้นบ้าน จำนวน 509 รายการ ฐานข้อมูลพรรณไม้ไทย จำนวน 1,022 รายการ และฐานข้อมูล Living Collection จำนวน 371 รายการ เพื่อให้ทันวิชาการใช้ในการสืบค้นและอ้างอิง

การพัฒนาสวนพฤกษศาสตร์และศูนย์รวมพรรณไม้

• ด้านการพัฒนาพื้นที่

ดำเนินการปรับปรุงและพัฒนาพื้นที่สวนพฤกษศาสตร์ จังหวัดเชียงใหม่ และศูนย์รวมพรรณไม้ จำนวน 172 ไร่ เพื่อจัดปลูกไม้ตามวงศ์ พัฒนาพื้นที่เป็นแหล่งชมพรรณไม้ใหม่ แหล่งชมพรรณไม้น้ำ พรรณไม้ท้องถิ่น จัดทำค่ายพักแรม ปรับปรุงเส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติ จัดทำแนวกันไฟ ก่อสร้างโรงเรือนเพาะชำ โรงเพาะกล้า ไม้แขวน และพัฒนาแหล่งน้ำระบบชลประทาน พร้อมทั้งขยายและปรับปรุงระบบไฟฟ้า

• ด้านการปลูกบำรุง

ดำเนินการจัดปลูก/ตกแต่งพื้นที่ด้วยไม้ดอกไม้ประดับ 282 แปลง จัดปลูกพรรณไม้ใหม่ จำนวน 3,726 ต้น เพื่อตกแต่งพื้นที่ ปรับปรุงภูมิทัศน์ให้เกิดความสวยงาม อีกทั้งยังจัดปลูกพรรณไม้เพื่อทดแทนพื้นที่ถูกทำลาย และพื้นที่บุกรุก จำนวน 105 ไร่

• การเพาะขยายพันธุ์พืช

ในปีงบประมาณ 2549 องค์การฯ ได้ทำการเพาะขยายพันธุ์ไม้ที่ขยายพันธุ์ง่าย จำนวน 623,630 ต้น พันธุ์ไม้ที่ขยายพันธุ์ยาก จำนวน 112,529 ต้น เพื่อปลูกเพิ่มเติมในวงศ์ไม้ ในพื้นที่เสื่อมโทรม และเพื่อการอนุรักษ์ อีกทั้งยังจัดจำหน่ายเพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่องค์การฯ นอกจากนี้ยังได้ดำเนินการเพาะขยายพันธุ์ต้นราชพฤกษ์ จำนวน 39,345 ต้น และเพาะขยายพันธุ์กล้าหญ้าแฝก จำนวน 200,220 ต้น เพื่อเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และเพื่อแจกจ่ายให้แก่ประชาชนและหน่วยงานต่างๆ จัดปลูกให้เกิดความร่มรื่นและเขียวขจีเพื่อร่วมเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

การส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้

การจัดกิจกรรมให้ความรู้ด้านพฤกษศาสตร์

ปีงบประมาณ 2549 องค์การฯ ได้จัดกิจกรรมการให้ความรู้ทางวิชาการแก่เยาวชนและประชาชนทั่วไป โดยมีผู้เข้าร่วมกิจกรรมการให้ความรู้ทางวิชาการจำนวนทั้งสิ้น 144,859 คน ดังนี้

● การจัดฝึกอบรมให้ความรู้ในหลักสูตรต่างๆ ดังนี้

- หลักสูตร “นักอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมรุ่นเยาว์”
- หลักสูตร “นักพฤกษศาสตร์ท้องถิ่น รุ่นที่ 11”
- หลักสูตร “ผู้นำชุมชนเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ”
- หลักสูตร “เทคโนโลยีการปลูกและขยายพันธุ์หญ้าแฝก” รุ่นที่ 1 และ 2
- หลักสูตร “เทคโนโลยีการขยายพันธุ์พืชสมุนไพรและการจัดการสวนสมุนไพร”
- หลักสูตร “นักพฤกษศาสตร์รุ่นเยาว์”
- หลักสูตร “ละอ่นน้อยนำชมสวน”
- หลักสูตร “อาสาสมัครนำชมสวน”

■ การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการนานาชาติทางพฤกษชาติเขตร้อน และการจัดประชุมเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ

การจัดบรรยายทางวิชาการ

- เรื่อง “ปาเซตรอนขึ้น” โดย ดร.สุริย์ ภูมิภมร
- เรื่อง “การวิจัยเพื่อศึกษาลักษณะทางสัณฐานวิทยา ชีววิทยาการออกดอก เทคนิคการขยายพันธุ์ การปลูกเลี้ยงกุหลาบพันปี (Rhododendron L.) ชนิดต่างๆ” โดย ดร.ปิยเกษตร สุขสถาน
- เรื่อง “ศึกษาธรรมชาติ ดอยหลวงเชียงดาว ศึกษาพรรณพืชกึ่งอัลไพน์ และการเตรียมตัวความพร้อมก่อนขึ้นดอยเชียงดาว” โดย นายเมธี วงศ์หนัก
- เรื่อง “การจัดการสัตว์นำโรคและศัตรูรบกวน แบบบูรณาการ” โดย อ.อุดม ปรีชาปัญญา
- เรื่อง “พืชวงศ์คล้า (Marantaceae) ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และพันธุ์ไม้

ในหมู่เกาะ คานารี (Canary Island) แห่งสเปน” โดย ดร.ปิยะเชษฐ สุขสถาน

- เรื่อง “ทรัพย์สินทางปัญญา” โดย อ.อรจันทร์ ธรรมมิญช
- เรื่อง “ความหลากหลายทางอนุกรมวิธานของพืชและสัณฐานวิทยาของพืช” โดย นายदनัย สรรพศรี
- เรื่อง “การเขียนโครงการวิจัย” โดย ดร.พรรณนา ไวกุล
- เรื่อง “ความรู้ด้านพฤกษศาสตร์” โดย นายदनัย สรรพศรี และคณะวิทยากร จาก ศูนย์รวมพรรณไม้บ้านร่มเกล้า จ.พิษณุโลก
- เรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ฟื้นฟูป่าต้นน้ำ” ภายใต้โครงการปลูกป่าพื้นที่สาธารณะ จ.ขอนแก่น โดย หัวหน้าศูนย์รวมพรรณไม้ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จ.ขอนแก่น
- เรื่อง “แนะนำสวนพฤกษศาสตร์เบื้องต้นและสวนพฤกษศาสตร์ในประเทศไทย” โดย หัวหน้าศูนย์รวมพรรณไม้ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จ.ขอนแก่น

การจัดกิจกรรมเนื่องในวันสำคัญ

- วันเฉลิมพระเกียรติ 5 ธันวาคมหาราช วันที่ 5 ธันวาคม 2548
- วันเด็กแห่งชาติ วันที่ 8 มกราคม 2549
- วันเฉลิมพระเกียรติ 12 สิงหาคมหาราชินี, กิจกรรมลงนามถวายพระพรสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ และจัดกิจกรรมปลูกต้นไม้ 1 คน 1 ต้น 1 ฝ่น วันที่ 12 สิงหาคม 2549 การจัดวิทยากรนำชมสวน จำนวน 674 ครั้ง

การจัดนิทรรศการ

องค์การฯ ได้จัดนิทรรศการให้ความรู้แก่เยาวชนและประชาชน ทั้งภายในและภายนอกองค์การฯ รวมจำนวนทั้งสิ้น 47 ครั้ง โดยมีผู้เข้าชมนิทรรศการทั้งหมด จำนวน 180,182 คน ดังนี้

■ นิทรรศการภายใน จำนวน 24 ครั้ง

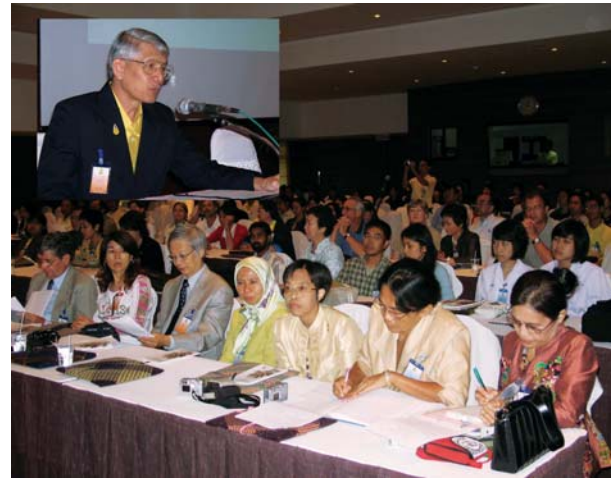
- เรื่อง “กล้วยไม้ไทย เส้น สาย ศาสตร์ และศิลป์” ระหว่างวันที่ 1-30 ตุลาคม 2548
- เรื่อง “ชนิด ประเภท แหล่งกำเนิด คุณค่าประโยชน์และการอนุรักษ์พรรณไม้” วันที่ 19 ธันวาคม 2548
- เรื่อง “พรรณไม้หายากบางชนิดภายในศูนย์รวมพรรณไม้บ้านร่มเกล้า จ.พิษณุโลก” จำนวน 3 ครั้ง ระหว่างวันที่ 1-30 ธันวาคม 2548, 1-31 มกราคม 2549 และ 1-28 กุมภาพันธ์ 2549
- เรื่อง “สถานที่ท่องเที่ยวในสวนพฤกษศาสตร์” จำนวน 2 ครั้ง วันที่ 20 มกราคม 2549 และ 28 กุมภาพันธ์ 2549
- เรื่อง “ความรู้เรื่องกล้วยไม้” จำนวน 2 ครั้ง วันที่ 1 มีนาคม 2549 และ 1-30 กันยายน 2549
- เรื่อง “พรรณไม้เด่นในวันนี้ ความรู้เรื่องยูคาลิปตัส” วันที่ 13 มีนาคม 2549
- เรื่อง “รายงานความก้าวหน้า ศูนย์รวมพรรณไม้ บ้านร่มเกล้า จ.พิษณุโลก” ระหว่างวันที่ 15-31 มีนาคม 2549
- เรื่อง “มหัศจรรย์แห่งแมลง” จำนวน 2 ครั้ง ระหว่างวันที่ 18-31 มีนาคม 2549 และ 1-31 พฤษภาคม 2549
- เรื่อง “การอนุรักษ์กล้วยไม้ไทย” จำนวน 4 ครั้ง ระหว่างวันที่ 1-30 เมษายน 2549, 1-30 มิถุนายน 2549, 1-31 สิงหาคม 2549 และ 1-30 กันยายน 2549

- เรื่อง “พรรณไม้เด่นในวันนี้ ความรู้เรื่องดอกไม้” จำนวน 3 ครั้ง วันที่ 15 พฤษภาคม 2549, 1-30 มิถุนายน 2549 และ 1-31 กรกฎาคม 2549
- เรื่อง “หญ้าแฝก” ระหว่างวันที่ 20-21 มิถุนายน 2549
- เรื่อง “พืชสมุนไพร” วันที่ 26 กรกฎาคม 2549
- เรื่อง “ภาพวาดพรรณพฤกษชาติเขตร้อนเพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสมหามงคลฉลองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี” ระหว่างวันที่ 31 กรกฎาคม-31 สิงหาคม 2549
- เรื่อง “ความสำคัญของป่า และกิจกรรมการปลูกป่าภายในศูนย์รวมพรรณไม้บ้านร่มเกล้า จ.พิษณุโลก” วันที่ 24 สิงหาคม 2549

นิทรรศการภายนอก จำนวน 23 ครั้ง

- เรื่อง “พรรณไม้เทิดพระนามสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ” ณ มหาวิทยาลัยพายัพ จ.เชียงใหม่ ระหว่างวันที่ 4-6 ตุลาคม 2548
- เรื่อง “กัญชง” ณ โรงแรมโลตัสปางสวนแก้ว จ.เชียงใหม่ วันที่ 15 ตุลาคม 2548
- เรื่อง “ศูนย์รวมพรรณไม้ภาคตะวันออก จ.ระยอง กับการพัฒนาและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในบึงจำรุง” ณ ศาลาอินทรีโชติ วัดพลองไสว อ.แกลง จ.ระยอง วันที่ 19 พฤศจิกายน 2548
- เรื่อง “การรณรงค์การใช้หญ้าแฝก อันเนื่องมาจากพระราชดำริในพื้นที่สวนพฤกษศาสตร์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์” ณ สถาบันวิจัยจุฬาภรณ์ กรุงเทพฯ ระหว่างวันที่ 26-28 พฤศจิกายน 2548
- เรื่อง “พืชเส้นใยและพืชให้สีธรรมชาติ” ณ สวนหลวง ร.๙ กรุงเทพฯ ระหว่างวันที่ 2-23 ธันวาคม 2548

- เรื่อง “คุณค่าพรรณพืชไทยในงานอุทยานและกาชาดจังหวัดเชียงใหม่” ณ ลานสนามช้างศาลากลาง จ.เชียงใหม่ ระหว่างวันที่ 31 ธันวาคม 2548-12 มกราคม 2549
- เรื่อง “แนะนำองค์การสวนพฤกษศาสตร์และคุณค่าพรรณไม้ไทยในงานเผยแพร่ศักยภาพรัฐวิสาหกิจด้านการเกษตรของไทย” ณ อาคารรัฐสภา กรุงเทพฯ ระหว่างวันที่ 8-9 ธันวาคม 2548
- เรื่อง “นิทรรศการพรรณไม้ไทยและจุดที่น่าสนใจในสวนพฤกษศาสตร์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์” ณ โรงเรียนแม่จันวิทยาคม จ.เชียงราย วันที่ 7 มกราคม 2549
- เรื่อง “แนะนำศูนย์รวมพรรณไม้ภาคตะวันออก เชียงเหนือ จ.ขอนแก่น” “แนะนำพืชสมุนไพร” และ “แนะนำพืชทนเค็ม” ณ โรงเรียนสหราษฎร์อนุกุล วันที่ 13 มกราคม 2549
- เรื่อง “กล้วยไม้ไทยในงานกล้วยไม้นานาชาติครั้งที่ 2” ณ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ จ.เชียงใหม่ ระหว่างวันที่ 19-25 มกราคม 2549
- เรื่อง “การรวบรวมพรรณไม้หายากเพื่อการเพาะขยายพันธุ์และการอนุรักษ์ศูนย์รวมพรรณไม้บ้านร่มเกล้า จ.พิษณุโลก” ณ โรงเรียนชาติตระการวิทยา ระหว่างวันที่ 1-2 กุมภาพันธ์ 2549

- เรื่อง “ตระการตาคุณค่าความงามแห่งกล้วยไม้ไทยในงานมหกรรมไม้ดอกไม้ประดับ ครั้งที่ 30” ณ สวนสาธารณะหนองบวกหาด อ.เมือง จ.เชียงใหม่
- เรื่อง “การประชาสัมพันธ์สวนพฤกษศาสตร์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ จ.เชียงใหม่ และศูนย์รวมพรรณไม้ภาคตะวันออก จ.ระยองกับการพัฒนาและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ” ณ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก วิทยาเขตจันทบุรี ระหว่างวันที่ 10-14 กุมภาพันธ์ 2549
- เรื่อง “งานรับเสด็จฯ สมเด็จพระราชินีแห่งสเปน” ณ พระตำหนักบางปะอิน จ.อยุธยา วันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2549
- เรื่อง “รายงานความก้าวหน้าศูนย์รวมพรรณไม้บ้านร่มเกล้า ในพระราชดำริ จ.พิษณุโลก” ณ ศูนย์ศิลปาชีพภูซัดฯ ต.บ่อภาค อ.ชาติตระการ จ.พิษณุโลก
- เรื่อง “จุดที่น่าสนใจภายในสวนพฤกษศาสตร์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์” ณ ห้องประชุมอาคารการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย กรุงเทพฯ ระหว่างวันที่ 29-31 มีนาคม 2549
- เรื่อง “พระอัจฉริยภาพพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ” “หญ้าแฝกพืชอนุรักษ์ดินและน้ำอันเนื่องมาจากพระราชดำริ” และ “การรณรงค์การใช้หญ้าแฝกในพื้นที่สวนพฤกษศาสตร์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์” จำนวน 2 ครั้ง ณ สวนสัตว์ดุสิต กรุงเทพฯ ระหว่างวันที่ 5-11 มิถุนายน 2549 และ อุทยานกาดสวนแก้ว จ.เชียงใหม่ ระหว่างวันที่ 9-12 มิถุนายน 2549
- เรื่อง “พรรณไม้ในวรรณคดี” ณ อนุสาวรีย์สุนทรภู่ จ.ระยอง ระหว่างวันที่ 25-26 มิถุนายน 2549
- เรื่อง “แนะนำศูนย์รวมพรรณไม้บ้านร่มเกล้า จ.พิษณุโลก” ณ มหาวิทยาลัยนเรศวร จ.พิษณุโลก ระหว่างวันที่ 28 มิถุนายน-2 กรกฎาคม 2549

- เรื่อง “เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ และหญ้าแฝกพืชอนุรักษ์ดินและน้ำในโครงการพระราชดำริ” ณ สวนสัตว์เชียงใหม่ ระหว่างวันที่ 11-15 สิงหาคม 2549
- เรื่อง “เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ และพรรณไม้เทิดพระนาม” ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ระหว่างวันที่ 15-18 สิงหาคม 2549
- เรื่อง “เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ” ณ โรงแรมโลตัสปางสวนแก้ว จ.เชียงใหม่ ระหว่างวันที่ 28-29 สิงหาคม 2549

ผลงานทางวิชาการ

องค์การฯ ได้จัดทำผลงานทางพฤกษศาสตร์ที่ได้รับการเผยแพร่ในวารสารที่เป็นที่ยอมรับ จำนวน 13 เรื่อง ดังนี้

1. Proposal to conserve the name *Stachyphrynium* against *Phyllodes*. Taxon. Vol. 54 No.3 : 833-834 Austria.
2. Further studies in the genus *Caulokaempferia* (Zingiberaceae) in Thailand with the description of two new species. Nordic Journal of Botany

3. การอนุรักษ์และขยายพันธุ์ไม้ดอกหอมพื้นเมืองที่หายากและใกล้จะสูญพันธุ์. บทคัดย่อโครงการวิจัยและวิทยานิพนธ์ : การประชุมวิชาการโครงการพัฒนาองค์ความรู้และศึกษานโยบายการจัดการทรัพยากรชีวภาพในประเทศไทย (Biodiversity Research and Training Program) ครั้งที่ 9, 10-13 ตุลาคม 2548 ณ โรงแรมโซฟิเทล ราชาออดิต จ.ขอนแก่น. หน้า 42

4. ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการใช้ประโยชน์ไม้วงศ์ก่อของชุมชนทางภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย. บทคัดย่อโครงการวิจัยและวิทยานิพนธ์ : การประชุมวิชาการโครงการพัฒนาองค์ความรู้และศึกษานโยบายการจัดการทรัพยากรชีวภาพในประเทศไทย (Biodiversity Research and Training Program) ครั้งที่ 9, 10-13 ตุลาคม 2548 ณ โรงแรมโซฟิเทล ราชาออดิต จ.ขอนแก่น. หน้า 82

5. Nomenclatural synopsis of Marantaceae in Thailand. Taxon. Vol. 54 No.4 : 1083-1090 Austria.

6. New records of *Curcuma* L. (Zingiberaceae) in Thailand. Thai Forest Bulletin (Botany) No.33 : 71-74. Bangkok, Thailand (December 2005)

7. The Genus *Hymenachne* (Poaceae) in Thailand. Thai Forest Bulletin (Botany) No.33 : 71-74 Bangkok, Thailand (December 2005)

8. การศึกษาลักษณะทางสัณฐานวิทยา ชีววิทยา การออกดอก เทคนิคการขยายพันธุ์ การปลูกเลี้ยงกุหลาบพันธุ์ (Rhododendron L.) ชนิดต่างๆ. ผลงานวิจัย

ของมูลนิธิโครงการหลวง ประจำปี 2548, มีนาคม 2549. ฝ่ายวิจัย มูลนิธิโครงการหลวง หน้า 179-192.

9. The *Pomatocalpa maculosum* Complex (Orchidaceae) Resolved by Multivariate Morphometric Analysis. Taiwania No.51 (1) : 1-10. (March 2006)

10. ท้องแดนพฤกษล้านปีที่หมู่เกาะคานารี. Nature Explorer : Vol.76. เมษายน 2549. หน้า 36-49. กรุงเทพฯ

11. Borchsenius and Poulsen, A. 2006. *Schumannianthus monophyllus* (Marantaceae) -A New and Unusual Species from Borneo. Novon Vol.16 (1) : 139-141. Missouri, USA (May 2006)

12. Additional Records of Leguminosae-Mimosoideae for Thailand. Natural History Bulletin of the Siam Society Vol.53 (2) : 195-199. Bangkok, Thailand (July 2006)

13. Queen Sirikit Garden: Garden for the Blind. BGCL's 6th International Congress on Education in Botanic Gardens 10th-14th September 2006 at the University of Oxford Botanic Garden, United Kingdom (September 2006)

และจัดทำเอกสารเผยแพร่ผลงานในรูปเอกสารสิ่งพิมพ์ อาทิเช่น Newsletter, หนังสือพรรณไม้เล่ม 8, แผ่นพับ "กล้วยไม้ไทย" "กล้วยไม้ป่าราชินีแห่งพงไพร" และ "หญ้าแฝกพืชอนุรักษ์ดินและน้ำ", คู่มือนักพฤกษศาสตร์ รุ่นเยาว์

นอกจากนี้ยังเผยแพร่ความรู้วิชาการผ่านระบบเครือข่าย Internet ใน Website : www.qsbg.org โดยการนำเสนอข้อมูลบทความด้านพืช เอกสารวิชาการเพื่อการอ้างอิง แนะนำพรรณไม้ในสวนพฤกษศาสตร์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ และให้บริการสืบค้นข้อมูลห้องสมุด และสืบค้นข้อมูลพรรณไม้

การพัฒนาพิพิธภัณฑ์

องค์การสวนพฤกษศาสตร์ ได้ดำเนินการก่อตั้งอาคารพิพิธภัณฑ์ขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2542 เพื่อเป็นสถานที่จัดแสดงและบริการให้ความรู้ทางด้านธรรมชาติวิทยาและความหลากหลายของสิ่งมีชีวิต โดยเฉพาะทางด้านพืช แก่สาธารณชน โดยมีการดำเนินงานในรูปแบบต่างๆ เช่น การจัดทำนิทรรศการถาวร นิทรรศการหมุนเวียน สื่อให้ความรู้ กิจกรรม และหลักสูตรสำหรับเยาวชน และในปีงบประมาณ 2549 ได้ดำเนินการจัดแสดงนิทรรศการมหัศจรรย์แห่งแมลง นิทรรศการภาพวาดพรรณพฤกษชาติเขตร้อน เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ เนื่องในโอกาสมหามงคลฉลองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี ในระหว่างวันที่ 31 กรกฎาคม - 31 สิงหาคม 2549

การบริหารจัดการ

• การพัฒนาธุรกิจ

ดำเนินการจัดเก็บรายได้จากการดำเนินงานและการให้บริการขององค์การ จำนวน 16.54 ล้านบาท ดังนี้
จัดจำหน่ายบัตรเข้าชมสวนพฤกษศาสตร์ฯ จำนวน 2.43 ล้านบาท

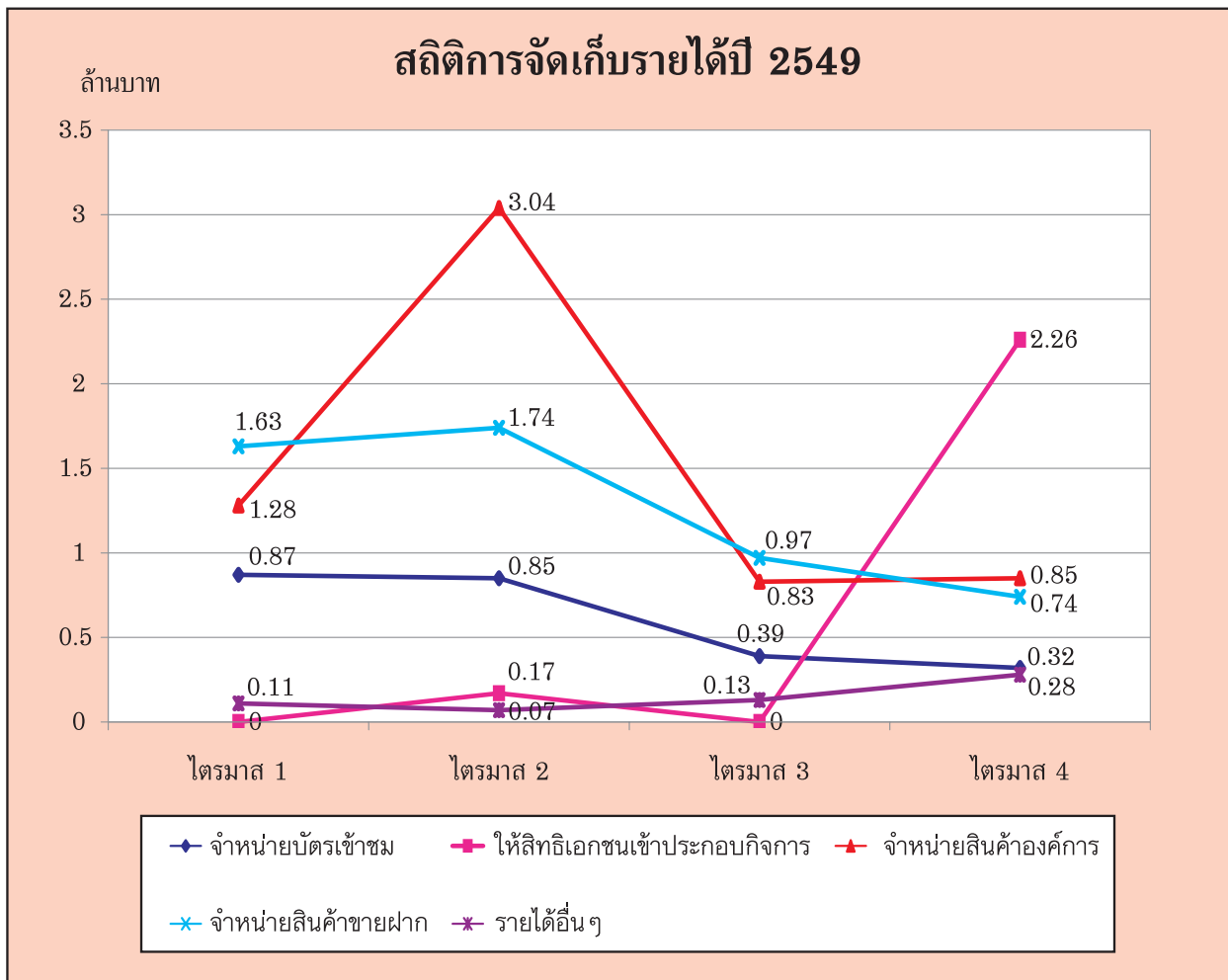
ให้สิทธิเอกชนเข้าประกอบกิจการในพื้นที่ศูนย์ฝึกอบรมและสัมมนาจำนวน 2.43 ล้านบาท

จำหน่ายสินค้าขององค์การฯ อาทิ หนังสือพรรณไม้ โปสเตอร์ เสื้อและพันธุไม้ จำนวน 6.00 ล้านบาท

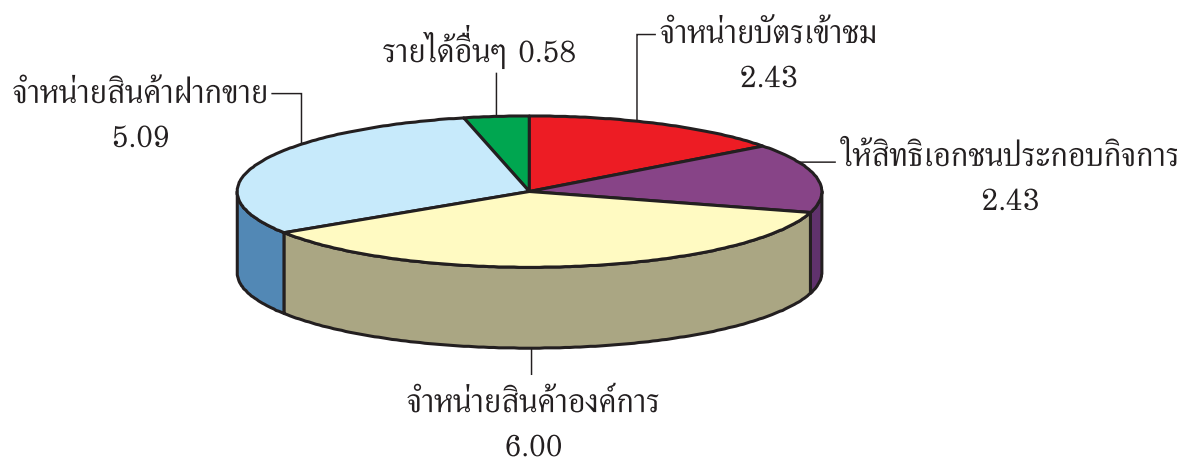
จำหน่ายสินค้าฝากขายจากชุมชน และของที่ระลึกต่างๆ จำนวน 5.09 ล้านบาท

รายได้อื่นๆ อาทิ ค่าเช่าห้องประชุม ค่าลงทะเบียน ค่าจัดทำป้ายชื่อพรรณไม้ จำนวน 0.58 ล้านบาท

รายได้จากการดำเนินงานแยกตามประเภท

การพัฒนาบุคลากร

ดำเนินการในด้านการพัฒนาบุคลากร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน โดยส่งเสริมให้พนักงาน / ลูกจ้าง ในด้านต่างๆ ดังนี้

• ด้านการศึกษา

ส่งเสริมให้พนักงานขององค์การฯ ได้รับทุนการศึกษาต่อในระดับปริญญาเอก และ ปริญญาโท จำนวน 4 คน

- พืชวงศ์บัวและไม้หน้า มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ : นางสาวรณัฐ ละอองศรี
- แมลง คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ : นายสมยศ ศิลาล้อม
- Environmental Engineering and Management (focus on phytoremediation) Asian Institute of Technology (AIT) : นางสาวสาวิตรี สระศรีรัตน์
- เคมีอินทรีย์ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ : นางสาวรัชฎาวรรณ ปัญญา

• การศึกษาดูงาน

จัดกิจกรรมการทัศนศึกษาและดูงานภายในประเทศของพนักงานและลูกจ้าง ระหว่างวันที่ 14-18 มิถุนายน 2549 จำนวน 40 คน โดยศึกษาดูงานที่ศูนย์รวมพรรณไม้ จังหวัดระยอง อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง จังหวัดตราด และชุมชนสลักเพชร เพื่อศึกษาดูงานด้านการบริหารจัดการ การแก้ไขปัญหาเรื่องพื้นที่อนุรักษ์ และชมวิถีชีวิตของชุมชน ซึ่งทำอาชีพประมง ส่วนผลไม้สวนยาง ดูการบริหารจัดการชุมชนและกิจการโฮมสเตย์

● การจัดฝึกอบรม/ประชุมภายในประเทศ

จัดอบรมในหลักสูตร การพัฒนาภาวะผู้นำและการทำงานเป็นทีม เมื่อวันที่ 27-28 เมษายน 2549 ณ ห้องประชุมบุหลันบุรี รีสอร์ท จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อถ่ายทอดความรู้ แนวความคิดต่างๆ ในการเป็นผู้นำที่ดี โดยการจัดกลุ่มสมมติและเหตุการณ์จำลอง อีกทั้งยังเป็นการสร้างทัศนคติใหม่ มีการเปิดใจเข้าหากัน และสร้างความสามัคคีในหมู่คณะ

ต่างประเทศ

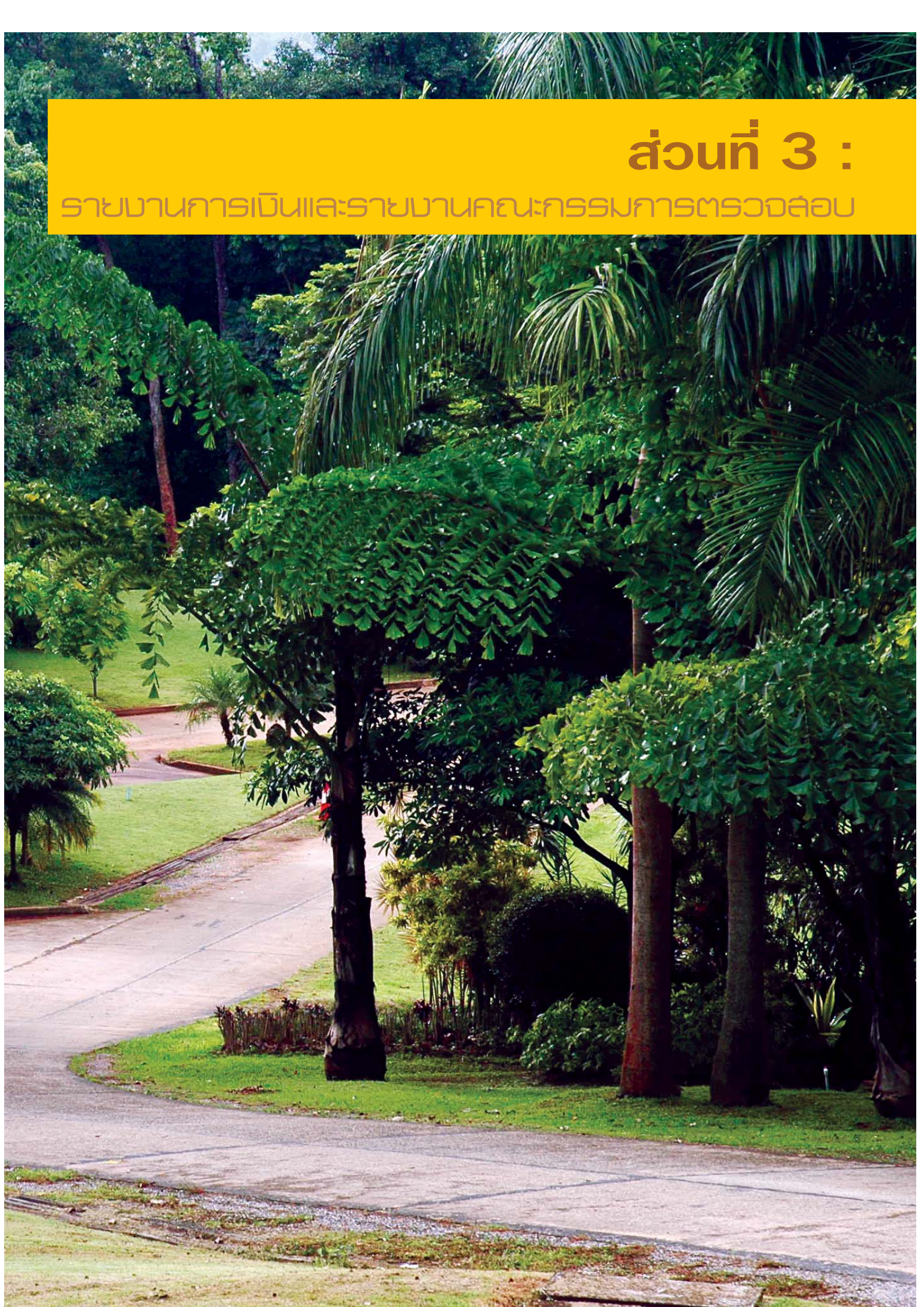
- เข้าร่วมอบรม International Training Workshop on Study and Development of Traditional Ethno-Medicine ประเทศจีน ระหว่างวันที่ 16-30 ตุลาคม 2548
- เข้าร่วมศึกษาพันธุ์ชา้น้ำมัน ณ สาธารณรัฐประชาชนจีน ระหว่างวันที่ 27 ตุลาคม - 3 พฤศจิกายน 2548
- ประสานความร่วมมือกับสวนพฤกษศาสตร์ Makino Botanical Garden, Kochi Prefectural และบรรยายในหัวข้อ "Orchids of Thailand" ประเทศญี่ปุ่น ระหว่างวันที่ 19-30 มีนาคม 2549
- เข้าร่วมประชุมและทำการบรรยายหัวข้อ "Thailand Plant Conservation" ระหว่างวันที่ 15-19 พฤษภาคม 2549 ประเทศอินโดนีเซีย
- เข้าร่วมประชุม 4th International Symposium on the Family Zingiberaceae ประเทศสิงคโปร์ ระหว่างวันที่ 3-6 กรกฎาคม 2549
- เข้าร่วมประชุมบัวโลก International Waterlily and Water Gardening Society และบรรยายเกี่ยวกับสถานภาพพรรณไม้น้ำของประเทศไทย เมือง Orlando รัฐ Florida ประเทศสหรัฐอเมริกา

ส่วนที่ 3 :

รายงานการเป็นและรายงานคณะกรรมการตรวจสอบ

องค์การสวนพฤกษศาสตร์
งบดุล
ณ วันที่ 30 กันยายน 2549 และ 2548

	หมายเหตุ	2549	2548
		บาท	บาท
สินทรัพย์			
สินทรัพย์หมุนเวียน			
เงินสดและเงินฝากธนาคาร	3	41,720,015.41	39,222,490.82
สินค้าคงเหลือ	4	2,616,431.16	2,334,733.90
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	5	14,522,597.23	11,542,539.20
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน		58,859,043.80	53,099,763.92
ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์สุทธิ	6	419,434,227.28	434,990,096.49
สินทรัพย์ระหว่างก่อสร้าง	7	3,086,840.00	3,402,535.77
สินทรัพย์อื่น	8	15,000.00	15,000.00
รวมสินทรัพย์		481,395,111.08	491,507,396.18
หนี้สินและส่วนของทุน			
หนี้สินหมุนเวียน			
เจ้าหนี้การค้า		1,134,849.46	1,839,546.92
หนี้สินหมุนเวียนอื่น	9	6,888,283.29	5,696,995.82
รวมหนี้สินหมุนเวียน		8,023,132.75	7,536,542.74
หนี้สินอื่น	10	1,489,591.08	256,386.58
รวมหนี้สิน		9,512,723.83	7,792,929.32
ส่วนของทุน			
ทุน	11	760,406,991.98	738,783,199.54
กำไร(ขาดทุน)สะสม		(288,524,604.73)	(255,068,732.68)
รวมส่วนของทุน		471,882,387.25	483,714,466.86
รวมหนี้สินและส่วนของทุน		481,395,111.08	491,507,396.18

หมายเหตุประกอบงบการเงินถือเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

(นายวีระชัย ณ นคร)

ผู้อำนวยการองค์การสวนพฤกษศาสตร์

(นายภาวทร หอมแย้ม)

รักษาการแทนในตำแหน่งหัวหน้าสำนักอำนวยการ

องค์การสวนพฤกษศาสตร์
งบกำไรขาดทุน
สำหรับปี สิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2549 และ 2548

	หมายเหตุ	2549	2548
		บาท	บาท
รายได้			
รายได้เงินอุดหนุนจากรัฐบาล		65,355,556.30	57,650,960.00
รายได้จากการเข้าชมสวน		2,434,135.48	2,764,364.47
รายได้จากการให้เช่าห้องประชุมสำนักงาน		3,364.48	3,925.23
รายได้จากการให้สิทธิประกอบกิจการ		2,207,348.14	2,183,084.12
รายได้จากการอนุญาตให้ใช้พื้นที่		222,786.45	212,177.57
รายได้จากการขายสินค้า		2,161,187.91	1,843,414.75
รายได้จากการจัดประชุมสัมมนา		79,813.13	73,224.39
รายได้ดอกเบียเงินฝากธนาคาร		960,969.96	254,797.88
รายได้จากการจัดทำป้ายพรรณไม้		86,789.72	61,467.29
รายได้จากการจำหน่ายน้ำประปา		151,789.13	142,911.09
รายได้จากการจำหน่ายสินค้ารับฝากขาย		5,087,024.26	4,091,817.86
รายได้จากการจำหน่ายพรรณไม้		2,316,876.00	454,498.00
รายได้จากการจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่ม		1,524,579.83	1,049,777.98
รายได้อื่น		<u>257,281.69</u>	<u>1,037,778.83</u>
รวมรายได้		<u>82,849,502.48</u>	<u>71,824,199.46</u>
ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน			
เงินเดือน ค่าจ้าง		29,256,507.61	26,705,585.00
ค่าสาธารณูปโภค		3,315,622.97	2,805,304.22
ค่าตอบแทน		9,701,160.50	9,318,455.24
ค่าใช้สอย		18,444,165.56	14,156,937.02
ค่าวัสดุ		19,743,670.38	15,750,484.29
ค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์		35,635,757.33	34,831,282.05
ค่าใช้จ่ายโครงการหิงห้อยในพระราชดำริ		78,720.99	84,954.62
ค่าใช้จ่ายโครงการกัญชงในพระราชดำริ		<u>128,316.80</u>	<u>25,402.00</u>
รวมค่าใช้จ่าย		<u>116,303,922.14</u>	<u>103,678,404.44</u>
กำไร(ขาดทุน)สุทธิ		<u><u>-33,454,419.66</u></u>	<u><u>(31,854,204.98)</u></u>

หมายเหตุประกอบงบการเงินถือเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

องค์การสวนพฤกษศาสตร์
งบกำไรสะสม
สำหรับปี สิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2549 และ 2548

	2549	2548
	บาท	บาท
ขาดทุนสะสมต้นงวดก่อนปรับปรุง	-255,068,732.68	(223,152,463.89)
รายการปรับปรุงเพิ่ม(ลด)		
ผลสะสมจากการดำเนินงานงวดก่อน	<u>-1,452.39</u>	<u>-62,063.81</u>
ขาดทุนสะสมต้นงวดหลังปรับปรุง	-255,070,185.07	(223,214,527.70)
ขาดทุนสุทธิ	-33,454,419.66	(31,854,204.98)
รวมขาดทุนสะสมยกไป	<u><u>-288,524,604.73</u></u>	<u><u>(255,068,732.68)</u></u>

หมายเหตุประกอบงบการเงินถือเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

องค์การสวนพฤกษศาสตร์
งบกระแสเงินสด
สำหรับปี สิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2549 และ 2548

	2549	2548
	บาท	บาท
กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน		
ขาดทุนสุทธิ	-33,454,419.66	(31,854,204.98)
รายการปรับกระทบขาดทุนสุทธิเป็นเงินสดรับ (จ่าย) จากการดำเนินงาน		
ค่าเสื่อมราคา	35,635,757.33	34,831,282.05
ปรับปรุงค่าเสื่อมราคาสะสมจากการตัดจำหน่ายทรัพย์สินเสื่อมสภาพ	-	(4,141,970.31)
ปรับปรุงค่าเสื่อมราคาสะสมจากการบันทึกค่าเสื่อมราคาปี 2547 น้อยไป	-	22,984.83
ปรับปรุงกำไรสะสมงวดก่อนเพิ่มขึ้น (ลดลง)	-1,452.39	(62,063.81)
กำไร(ขาดทุน)จากการดำเนินงานก่อนการเปลี่ยนแปลงในเงินทุนหมุนเวียน	2,179,885.28	(1,203,972.22)
สินค้าคงเหลือ (เพิ่มขึ้น) ลดลง	-281,697.26	(260,016.58)
ลูกหนี้เงินยืมโดยตรง (เพิ่มขึ้น) ลดลง	-601,614.38	(198,715.46)
ค่าใช้จ่ายจ่ายล่วงหน้า (เพิ่มขึ้น) ลดลง	-1,103.06	1,606.36
ดอกเบี้ยค้างรับ (เพิ่มขึ้น) ลดลง	142,147.65	2,093.04
เงินค้างรับ (เพิ่มขึ้น) ลดลง	-2,498,669.71	2,955,415.13
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น (เพิ่มขึ้น) ลดลง	-5,983.40	172,048.23
เจ้าหนี้การค้าเพิ่มขึ้น (ลดลง)	-704,697.46	732,040.96
ค่าใช้จ่ายค้างจ่ายเพิ่มขึ้น (ลดลง)	2,351,339.70	936,064.76
หนี้สินหมุนเวียนอื่นเพิ่มขึ้น (ลดลง)	-1,160,052.23	(2,918,493.53)
เงินสดสุทธิได้มาจากกิจกรรมดำเนินงาน	-580,444.87	218,070.69
กระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุน		
เงินฝากธนาคารประจำเกิน 3 เดือน (เพิ่มขึ้น) ลดลง	-12,182,251.08	1,175,749.96
เงินลงทุนในที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ (เพิ่มขึ้น) ลดลง	-20,079,888.12	(14,241,983.36)
เงินลงทุนในสินทรัพย์ระหว่างก่อสร้าง (เพิ่มขึ้น) ลดลง	315,695.77	(1,213,495.56)
สินทรัพย์อื่น (เพิ่มขึ้น) ลดลง	-	30,000.00
หนี้สินอื่นเพิ่มขึ้น (ลดลง) เพิ่มขึ้น	1,233,204.50	185,374.50
เงินสดสุทธิใช้ไปจากกิจกรรมลงทุน	-30,713,238.93	(14,064,354.46)
กระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงิน		
เงินรับจากงบประมาณ (ทุนอุดหนุน)	19,623,792.44	16,114,652.41
เงินรับจากเงินพระราชทาน - หิงห้อย เพิ่มขึ้น (ลดลง)	2,000,000.00	-
เงินสดสุทธิได้มาจากกิจกรรมจัดหาเงิน	21,623,792.44	16,114,652.41
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดเพิ่มขึ้นสุทธิ	-9,669,891.36	2,268,368.64
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด ณ วันต้นงวด	20,979,461.82	18,711,093.18
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด ณ วันสิ้นงวด	11,309,570.46	20,979,461.82

องค์การสวนพฤกษศาสตร์
รายละเอียดประกอบค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน
สำหรับปี ลสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2549 และ 2548

	2549	2548
	บาท	บาท
เงินเดือน ค่าจ้าง		
เงินเดือน	19,280,667.33	18,351,495.00
ค่าจ้างชั่วคราว	9,467,755.28	4,648,625.00
ต้นทุนขาย-หมวดเงินเดือนค่าจ้าง	<u>508,085.00</u>	<u>3,705,465.00</u>
รวมเงินเดือน ค่าจ้าง	<u>29,256,507.61</u>	<u>26,705,585.00</u>
ค่าสาธารณูปโภค		
ค่าไฟฟ้า	2,235,803.28	1,977,815.51
ค่าโทรศัพท์	891,713.83	731,589.11
ค่าไปรษณีย์	178,226.00	91,937.50
ค่าน้ำประปา	<u>9,879.86</u>	<u>3,962.10</u>
รวมค่าสาธารณูปโภค	<u>3,315,622.97</u>	<u>2,805,304.22</u>
ค่าตอบแทน		
ค่าทำงานล่วงเวลา	581,581.53	508,195.36
ค่าจ้างเหมาแรงงาน	3,050,976.05	2,125,820.28
ค่าเล่าเรียนบุตร	175,140.00	93,400.00
ค่ารักษาพยาบาล	1,755,894.02	1,528,535.00
เงินช่วยเหลือบุตร	50,000.00	20,700.00
เงินสมทบเงินกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ	1,693,992.60	1,730,191.05
เงินทดแทนเมื่อออกจากงาน	214,475.33	1,029,584.00
ค่าตอบแทนคณะกรรมการตรวจสอบ	229,500.00	202,500.00
ค่าเบี้ยประชุม	988,800.00	1,100,700.00
ต้นทุนค่าตอบแทน	<u>960,800.97</u>	<u>978,829.55</u>
รวมค่าตอบแทน	<u>9,701,160.50</u>	<u>9,318,455.24</u>

องค์การสวนพฤกษศาสตร์
รายละเอียดประกอบค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2549 และ 2548

	2549	2548
	บาท	บาท
ค่าใช้จ่าย		
ค่าที่พัก เบี้ยเลี้ยง และค่าพาหนะเดินทาง	5,269,403.75	4,726,437.99
ค่าลงทะเบียนอบรมสัมมนาต่างๆ	23,900.00	65,830.00
ค่าเครื่องเขียนแบบพิมพ์	58,689.50	83,958.50
ค่ารับรอง	252,620.56	200,847.94
ค่าซ่อมแซมยานพาหนะสำนักงาน, วัสดุสำนักงาน	1,903,046.65	1,783,844.04
ค่ารับรองประจำตำแหน่ง	294,083.69	298,984.59
ค่าจ้างสำรวจปรับปรุงพื้นที่	884,200.00	1,036,577.00
ค่าใช้จ่ายอื่น	8,089,503.10	5,273,386.89
ต้นทุนขาย-หมวดใช้สอย	<u>1,668,718.31</u>	<u>687,070.07</u>
รวมค่าใช้จ่าย	<u>18,444,165.56</u>	<u>14,156,937.02</u>
ค่าวัสดุ		
ค่าวัสดุเชื้อเพลิง,พาหนะ	1,902,747.11	1,540,322.94
ค่าวัสดุการเกษตร	1,972,792.38	2,354,572.77
ค่าวัสดุ สำนักงาน, ครุภัณฑ์, ไฟฟ้า	1,572,859.08	944,838.46
ค่าวัสดุซ่อมแซม	-	177,261.50
ค่าวัสดุวิทยาศาสตร์	388,893.83	368,444.70
ค่าวัสดุคอมพิวเตอร์	824,904.99	302,772.25
ค่าวัสดุครุภัณฑ์	1,614,301.00	623,835.09
ค่าวัสดุเผยแพร่และโฆษณา	880,092.01	551,479.25
ค่าวัสดุก่อสร้าง	2,650,115.52	1,547,466.70
ค่าวัสดุพิพิธภัณฑ์	333,151.60	473,635.53
ค่าวัสดุสำรวจ/สนาม	38,930.00	27,898.50
ต้นทุนขาย-หมวดวัสดุ	<u>7,564,882.86</u>	<u>6,837,956.60</u>
รวมค่าวัสดุ	<u>19,743,670.38</u>	<u>15,750,484.29</u>

องค์การสวนพฤกษศาสตร์
รายละเอียดประกอบค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน
สำหรับปี สิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2549 และ 2548

	2549	2548
	บาท	บาท
ค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์		
ค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์	<u>35,635,757.33</u>	<u>34,831,282.05</u>
ค่าใช้จ่ายในโครงการหิงห้อยในพระราชดำริ		
ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง	<u>70,105.99</u>	<u>84,954.62</u>
รวมค่าใช้จ่ายในโครงการหิงห้อยในพระราชดำริ	<u>78,720.99</u>	<u>84,954.62</u>
ค่าใช้จ่ายในโครงการกัญชงในพระราชดำริ		
ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน	<u>128,316.80</u>	<u>25,402.00</u>
รวมค่าใช้จ่ายในโครงการกัญชงในพระราชดำริ	<u>128,316.80</u>	<u>25,402.00</u>
รวมค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น	<u><u>116,303,922.14</u></u>	<u><u>103,678,404.44</u></u>

องค์การสวนพฤกษศาสตร์ หมายเหตุประกอบงบการเงิน สำหรับปี สิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2549 และ 2548

1. การจัดตั้งและวัตถุประสงค์

องค์การสวนพฤกษศาสตร์เป็นรัฐวิสาหกิจ สังกัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 8 เมษายน พ.ศ.2535 ตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การสวนพฤกษศาสตร์ พ.ศ.2535 โดยได้รับทุนประเดิมจากรัฐบาลครั้งแรก จำนวน 0.45 ล้านบาท เมื่อวันที่ 13 กรกฎาคม 2536 และถือเป็นวันเริ่มต้นงวดบัญชี หลังจากนั้น ทุนประเดิมจากรัฐบาลเพิ่มเติมจนครบ 70 ล้านบาท ในปี 2537 โดยมีสำนักงานตั้งอยู่ที่อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่

วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งที่สำคัญ ดังนี้

1. รวบรวมพรรณไม้ต่างๆ เพื่อจัดปลูกให้เป็นหมวดหมู่
2. ทำหน้าที่เป็นศูนย์รวมตัวอย่างพรรณไม้แห้ง ข้อมูล เอกสาร สิ่งพิมพ์เผยแพร่ และแลกเปลี่ยนความรู้ทางวิชาการพฤกษศาสตร์กับองค์กรอื่นทั้งภายในและภายนอกราชอาณาจักร
3. ขยายพันธุ์ และอนุรักษ์พรรณไม้ของประเทศไทย
4. ศึกษา ค้นคว้า ฝึกอบรม และวิจัยทางด้านพฤกษศาสตร์ และผลิตภัณฑ์ที่ผลิตขึ้นจากพืชรวมทั้งส่งเสริมและให้ความร่วมมือในกิจการดังกล่าวของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และเอกชน
5. เป็นสถานศึกษาพรรณไม้ในสภาพธรรมชาติ ตลอดจนเป็นสถานที่สำหรับการสนทนา การพักผ่อนหย่อนใจ และให้ความรู้โดยเฉพาะทางด้านพฤกษศาสตร์
6. ปลูกฝังและกลมเกลียวจิตใจ รวมทั้งให้ความรู้แก่เยาวชนให้ตระหนักถึงคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติ
7. นำเข้ามาในและส่งออกป็นราชอาณาจักรเพื่อจำหน่ายซึ่งของที่เกี่ยวข้องกับกิจการพฤกษศาสตร์
8. ประกอบกิจการพฤกษศาสตร์ รวมทั้งกิจการอื่นที่เกี่ยวข้องหรือต่อเนื่อง หรือใกล้เคียงกับกิจการพฤกษศาสตร์

โดยที่สวนพฤกษศาสตร์ที่อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ องค์การสวนพฤกษศาสตร์ ได้สร้างขึ้นให้เป็นสวนพฤกษศาสตร์ในระดับสากลที่สมบูรณ์แบบ และเป็นศูนย์กลางในการดำเนินการศึกษาด้านพืชในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และของโลกในอนาคต และเป็นโครงการเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ ในมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 5 รอบ จึงได้รับพระราชทานนามว่า “สวนพฤกษศาสตร์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์” (Queen Sirikit Botanic Garden)

ในงวดบัญชีปี 2542 องค์การฯ มีนโยบายหารายได้โดยให้บุคคลทั่วไปเข้าชมสวนฯ และเก็บค่าเข้าชมสวนเป็นรายบุคคลรวมทั้งให้บริการด้านการจัดห้องสัมมนา ห้องประชุมและสถานที่พักค้างคืน โดยเอกชนเข้ามาร่วมลงทุนในกิจการศูนย์ฝึกอบรม นอกจากนี้ได้จัดทำหนังสือพรรณไม้ต่างๆ และจัดจำหน่าย

2. สรุปนโยบายการบัญชีที่สำคัญ

- 2.1 สิ้นค้าคงเหลือแสดงในราคาทุนตามวิธีเข้าก่อน-ออกก่อน
- 2.2 วัสดุคงเหลือแสดงในราคาทุนตามวิธีเข้าก่อน-ออกก่อน
- 2.3 ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์แสดงในราคาทุน ณ วันที่ได้มาหรือก่อสร้างแล้วเสร็จและตรวจรับไว้ใช้งานแล้วหักด้วยค่าเสื่อมราคาสะสม สินทรัพย์ที่มีราคาหน่วยละไม่เกิน 30,000 บาท รับรู้เป็นค่าใช้จ่ายทั้งจำนวน

ในงวดบัญชีที่ซื้อ ค่าเสื่อมราคาอาคารและอุปกรณ์คำนวณโดยวิธีเส้นตรงตามอายุการใช้งานโดยประมาณของสินทรัพย์แต่ละประเภท ดังนี้

อาคารและสิ่งปลูกสร้าง (ตามสภาพในการใช้งาน)	5-10-20 ปี
ครุภัณฑ์และเครื่องใช้สำนักงาน	5 ปี
ยานพาหนะ เครื่องมือและเครื่องใช้ประจํายานพาหนะ	5 ปี

- 2.4 เงินที่ได้รับจัดสรรจากงบประมาณรายจ่ายประจำปี หมวดค่าครุภัณฑ์ที่ดินและสิ่งก่อสร้างรับรู้เป็นทุนตามมาตรา 8 แห่งพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การสวนพฤกษศาสตร์ พ.ศ.2535 ในงวดบัญชีที่ก่อหนี้ผูกพัน
- 2.5 เงินหรือสินทรัพย์ที่ได้รับโอนหรือที่มีผู้อุทิศให้บันทึกเป็นทุน
- 2.6 เงินที่ได้รับจากงบประมาณรายจ่ายประจำปีหมวดเงินอุดหนุนเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายดำเนินงานตามมาตรา 8 แห่งพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การสวนพฤกษศาสตร์ พ.ศ.2535 รับรู้เป็นรายได้ในงวดบัญชีที่ได้รับเงิน
- 2.7 รายได้จากการดำเนินงานรับรู้เมื่อได้รับเงิน
- 2.8 ดอกเบี้ยรับ รับรู้เป็นรายได้ตามเกณฑ์สัดส่วนของเวลาโดยคำนึงถึงอัตราผลตอบแทนที่แท้จริงของสินทรัพย์

3. เงินสดและเงินฝากธนาคาร

3.1 เงินสดและเงินฝากธนาคาร ประกอบด้วย

	หน่วย : ล้านบาท	
	30 ก.ย. 2549	30 ก.ย. 2548
เงินสด	0.10	0.03
เงินฝากธนาคาร		
เงินฝากออมทรัพย์	3.43	13.38
เงินฝากประจำ 3 เดือน	7.78	7.58
เงินฝากประจำเกิน 3 เดือน	<u>30.41</u>	<u>18.23</u>
รวม	<u>41.72</u>	<u>39.22</u>

3.2 เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด ประกอบด้วย

	หน่วย : ล้านบาท	
	30 ก.ย. 2549	30 ก.ย. 2548
เงินสดและเงินฝากธนาคาร	41.72	39.22
หัก เงินฝากประจำเกิน 3 เดือน	<u>30.41</u>	<u>18.23</u>
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด	<u>11.31</u>	<u>20.99</u>

4. สินค้าคงเหลือ ประกอบด้วย

	หน่วย : ล้านบาท	
	30 ก.ย. 2549	30 ก.ย. 2548
หนังสือพรรณไม้, เลื้อย, ปฏิทิน, เข็มกลัด, फिल्म, ถ่านไฟฉาย ฯลฯ	<u>2.62</u>	<u>2.33</u>
รวม	<u>2.62</u>	<u>2.33</u>

5. สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น ประกอบด้วย

	หน่วย : ล้านบาท	
	30 ก.ย. 2549	30 ก.ย. 2548
ค่าใช้จ่ายล่วงหน้า	0.01	0.01
ดอกเบี้ยค้างรับ	3.02	0.14
ภาษีซื้อรอใบกำกับ	0.04	0.04
วัสดุสำนักงานคงเหลือ	0.12	0.16
วัสดุครุภัณฑ์คงเหลือ	0.04	0.02
ลูกหนี้เงินยืม	1.71	1.12
เงินกันเหลือมปี	9.55	10.05
ลูกหนี้อื่น	0.03	—
รวม	14.52	11.54

6. ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์สุทธิ ประกอบด้วย

	หน่วย : ล้านบาท					
	ค่าเสื่อม			ราคาตาม		
	ยอดยกมา	เพิ่ม	ลด	รวม	ราคาสะสม	บัญชี
	1ต.ค.48			30ก.ย.49		30ก.ย.49
ที่ดิน-ค่าตอบแทนสิทธิทำกินบนที่ดิน	9.09	—	—	9.09	—	9.09
อาคารและสิ่งปลูกสร้าง	636.56	17.12	—	653.68	250.85	402.83
ครุภัณฑ์และเครื่องใช้สำนักงาน	38.90	2.96	—	41.86	37.56	4.30
ยานพาหนะ	19.12	—	—	19.12	15.90	3.22
รวม	703.67	20.08	—	723.75	304.31	419.44
ค่าเสื่อมราคาสำหรับปี	34.83					35.6

ที่ดินซึ่งเป็นที่ตั้งขององค์การสวนพฤกษศาสตร์ มีเนื้อที่ทั้งหมด 6,482 ไร่ 1 งาน 35 ตารางวา โดยแบ่งเป็น 2 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 พื้นที่ที่อยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ-ปุย ในความดูแลของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพรรณพืช จำนวนเนื้อที่ 4,238 ไร่ 3 งาน 85 ตารางวา ปัจจุบันอยู่ระหว่างการพิจารณาการเพิกถอนอุทยานแห่งชาติ ดอยสุเทพ-ปุย บางส่วน

ส่วนที่ 2 เป็นพื้นที่ที่ราชพัสดุในความรับผิดชอบใช้ประโยชน์ของกรมทรัพย์สินที่ 5 กองทัพอากาศที่ 3 จำนวนเนื้อที่ 2,243 ไร่ 1 งาน 50 ตารางวา เนื่องจากเป็นที่ราชพัสดุ องค์การฯ จะต้องปฏิบัติตามกฎกระทรวงฉบับที่ 10 (พ.ศ.2535) ออกตามความในพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ.2518 โดยองค์การฯ ได้เสนอเรื่องขอเช่าที่ราชพัสดุดังกล่าวต่อผู้ว่าราชการ จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่พิจารณาให้จ่ายค่าเช่าปีละ 1,000 บาท เป็นระยะเวลา 2 ปี ตั้งแต่ปี 2547 ถึงปี 2548 โดยจ่ายเป็นรายปี

ค่าตอบแทนสิทธิทำกินบนที่ดิน จำนวน 9.09 ล้านบาท เป็นเงินที่จ่ายให้แก่ชาวเขาที่ปลูกพืชผลบนที่ดินเนื้อที่ 272 ไร่ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งใน 4,238 ไร่ 3 งาน 85 ตารางวา ของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพรรณพืชเขตอุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ-ปุย เมื่อปี 2539 และ 2540

7. สินทรัพย์ระหว่างก่อสร้าง ประกอบด้วย

	หน่วย : ล้านบาท	
	30 ก.ย. 2549	30 ก.ย. 2548
ทรัพย์สินที่อยู่ระหว่างก่อสร้างเป็นค่าวัสดุก่อสร้างและค่าแรง		
ที่อยู่ระหว่างการดำเนินงานให้แล้วเสร็จ มียอดคงเหลือ	<u>3.09</u>	<u>3.40</u>
รวม	<u>3.09</u>	<u>3.40</u>

8. สินทรัพย์อื่น ประกอบด้วย

	หน่วย : ล้านบาท	
	30 ก.ย. 2549	30 ก.ย. 2548
เงินมัดจำ	<u>0.01</u>	<u>0.01</u>
รวม	<u>0.01</u>	<u>0.01</u>

9. เจ้าหนี้การค้า ประกอบด้วย

	หน่วย : ล้านบาท	
	30 ก.ย. 2549	30 ก.ย. 2548
สินค้าฝากขาย	<u>1.13</u>	<u>1.83</u>
รวม	<u>1.13</u>	<u>1.83</u>

10. หนี้สินหมุนเวียนอื่น ประกอบด้วย

	หน่วย : ล้านบาท	
	30 ก.ย. 2549	30 ก.ย. 2548
ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย	5.94	3.59
เจ้าหนี้กรรมสรรพากร	0.13	0.07
ภาษีหัก ณ ที่จ่ายค้างนำส่ง	0.05	0.06
เงินค้ำประกันคืนภายใน 1 ปี	—	0.92
หนี้สินหมุนเวียนอื่น	0.73	0.80
เจ้าหนี้เงินนอกงบประมาณเพื่อสวัสดิการพนักงาน	<u>0.04</u>	<u>0.26</u>
รวม	<u>6.89</u>	<u>5.70</u>

11. หนี้สินอื่น ประกอบด้วย

	หน่วย : ล้านบาท	
	30 ก.ย. 2549	30 ก.ย. 2548
เงินค้ำประกันการใช้โทรศัพท์	0.04	0.04
เงินค้ำประกันการก่อสร้างต่างๆ	<u>1.45</u>	<u>0.22</u>
รวม	<u>1.49</u>	<u>0.26</u>

12. ทุน ประกอบด้วย

	หน่วย : ล้านบาท	
	30 ก.ย. 2549	30 ก.ย. 2548
ทุนอุดหนุนจากรัฐบาล	378.70	659.07
ทุนประเดิมจากรัฐบาล	70.00	70.00
ส่วนเกินทุนจากการรับบริจาคโครงการหึ่งห้อย	4.00	2.00
ส่วนเกินทุนจากการรับบริจาคสินทรัพย์	<u>7.71</u>	<u>7.71</u>
รวม	<u>760.41</u>	<u>738.78</u>

ส่วนเกินทุนจากการรับบริจาคโครงการหึ่งห้อยเป็นเงินพระราชทานจากสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในปี 2541 จำนวน 1 ล้านบาท ปี 2544 จำนวน 1 ล้านบาท และปี 2549 จำนวน 2 ล้านบาท รวมเป็นเงินพระราชทาน 4 ล้านบาท เพื่อสนับสนุนงานวิจัยโครงการหึ่งห้อยในพระราชดำริ

การบันทึกดอกผลของทุนเป็นรายได้ในงบกำไรขาดทุน และผลสะสมของกำไรขาดทุนแต่ละปี ได้แสดงรวมอยู่ในส่วนของทุน ซึ่งเป็นไปตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การสวนพฤกษศาสตร์ ตามมาตรา 8(5)

13. ผลการดำเนินงาน ประกอบด้วย

รายได้	หน่วย : ล้านบาท	
	30 ก.ย. 2549	30 ก.ย. 2548
รายได้เงินอุดหนุนจากรัฐบาล	65.36	57.65
รายได้จากการเข้าชมสวน	2.43	2.77
รายได้จากการให้สิทธิประกอบกิจการ	2.21	2.18
รายได้จากการอนุญาตให้ใช้พื้นที่	0.22	0.21
รายได้จากการจัดทำป้ายพรรณไม้	0.09	0.06
รายได้จากการจำหน่ายน้ำประปา	0.15	0.14
รายได้จากการขายสินค้า	2.16	1.84
รายได้จากการจัดประชุมสัมมนา	0.08	0.07
รายได้จากดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร	0.96	0.26
รายได้จากการจำหน่ายพรรณไม้	2.32	0.46
รายได้จากการจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่ม	1.52	1.05
รายได้จากการจำหน่ายสินค้ารับฝากขาย	5.09	4.09
รายได้อื่นๆ	<u>0.26</u>	<u>1.04</u>
รวม	<u>82.85</u>	<u>71.82</u>

	หน่วย : ล้านบาท	
	30 ก.ย. 2549	30 ก.ย. 2548
ค่าใช้จ่าย		
เงินเดือนค่าจ้าง	29.26	26.71
ค่าสาธารณูปโภค	3.31	2.80
ค่าตอบแทน	9.70	9.32
ค่าใช้สอย	18.44	14.16
ค่าวัสดุ	19.74	15.75
ค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์	35.64	34.83
ค่าใช้จ่ายโครงการกัญชงในพระราชดำริ	0.13	0.02
ค่าใช้จ่ายโครงการหิงห้อยในพระราชดำริ	0.08	0.08
รวม	<u>116.30</u>	<u>103.67</u>
ขาดทุนสุทธิ	<u>-33.45</u>	<u>-31.85</u>

14. เงินงบประมาณกันไว้เบิก

องค์การฯ ได้รับอนุมัติจากกระทรวงการคลังให้กันเงินหมวดค่าครุภัณฑ์ที่ดินและสิ่งก่อสร้างไว้เบิกเหลือในปี โดยในงวดบัญชีปี 2549 ได้กันเงินจำนวน 9.02 ล้านบาท ส่วนปี 2547 ได้ขอขยายเวลาเบิกจ่ายเงิน จำนวน 1 รายการ เป็นเงิน 0.53 ล้านบาท รวมเป็นเงินกันไว้เบิกเหลือในปี 9.55 ล้านบาท

รายงานการกำกับดูแลของ คณะกรรมการตรวจสอบองค์การสวนพฤกษศาสตร์ ครั้งที่ 3/2549 ปีงบประมาณ 2549 ไตรมาสที่ 3/2549 (เมษายน - มิถุนายน 2549)

คณะกรรมการตรวจสอบองค์การสวนพฤกษศาสตร์ ได้รับการแต่งตั้งตามประกาศ คณะกรรมการองค์การสวนพฤกษศาสตร์ ที่ 2/2549 ลงวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2549 และที่ 4/2549 ลงวันที่ 13 มิถุนายน 2549 ประกอบด้วย

1. ศ.ดร.พงษ์ศักดิ์ อังกลสิทธิ์	ประธานกรรมการ
2. รศ.ดร.สงคราม ธรรมมิญช	กรรมการ
3. นายสหัส บุญญาวิวัฒน์	กรรมการ
4. นายมนัส แจ่มเวหา	กรรมการ
5. นางกาญจนา สุระเกียรติ	เลขานุการ

การรายงานการกำกับดูแลของคณะกรรมการตรวจสอบองค์การสวนพฤกษศาสตร์ ประจำปี 2549 ครั้งนี้ เป็นการรายงานสำหรับไตรมาสที่ 3/2549 ซึ่งได้จัดให้มีการประชุม 2 ครั้ง เพื่อสอบทานการบริหาร และดำเนินงานในระหว่างเดือนเมษายน-มิถุนายน 2549 คือ ประชุมครั้งที่ 3/2549 วันจันทร์ที่ 8 พฤษภาคม 2549 และประชุมครั้งที่ 4/2549 วันจันทร์ที่ 19 มิถุนายน 2549

สรุปผลการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบฯ ได้ดังนี้

1. สอบทานความถูกต้อง ความน่าเชื่อถือของข้อมูลตัวเลขในรายงานงบการเงิน ประจำปีไตรมาสที่ 2/2549 (มกราคม - มีนาคม 2549)

ผลการตรวจสอบ องค์การฯ ได้จัดทำงบการเงินแสดงฐานะการเงิน และผลการดำเนินงานถูกต้อง ตามควรในสาระสำคัญตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป และมีการเปิดเผยข้อมูลอย่างถูกต้องและครบถ้วน

2. สอบทานการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ มติคณะรัฐมนตรี และนโยบายที่คณะกรรมการกำหนด

ข้อตรวจพบ ในภาพรวม องค์การฯ กำกับดูแลให้การปฏิบัติงานด้านการบริหารการเงิน เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ฯลฯ เป็นอย่างดี เว้นแต่ในเรื่องการติดตามหนี้ ยังคงมีลูกหนี้ค้างส่งใบสำคัญ และชำระคืนเงินยืม และการปฏิบัติตามข้อบังคับขององค์การฯ เกี่ยวกับการใช้รถยนต์ราชการส่วนกลาง พบว่า ดูแลงวดขึ้นเฉพาะรถส่วนกลางที่อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักอำนวยการเท่านั้น ในส่วนของสำนักอื่นๆ ขาดการดูแลตามระเบียบการใช้รถยนต์

ความเห็น ผู้บริหารทุกส่วนงานที่รับผิดชอบในเรื่องดังกล่าว ยังขาดความเข้มงวดในการกำกับดูแล ผู้ใต้บังคับบัญชาในเรื่องวินัยการคลัง และการปฏิบัติตามข้อบังคับขององค์การฯ

ข้อเสนอแนะ องค์การฯ ต้องกำชับให้ผู้บริหารเพิ่มความเข้มงวดในการกำกับดูแลผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างใกล้ชิดมากขึ้น ให้ปฏิบัติตามข้อบังคับขององค์การฯ ว่าด้วยเรื่องการเงินและการบัญชีอย่างเคร่งครัด และองค์การฯ ต้องดูแลให้ทุกส่วนงาน ปฏิบัติตามข้อบังคับขององค์การฯ เกี่ยวกับการใช้รถราชการส่วนกลางโดยครอบคลุมรถส่วนกลางทุกคันขององค์การฯ

3. สอบทานผลการดำเนินงานด้านประสิทธิผล ประสิทธิภาพและประหยัด

- (1) การเบิกจ่ายเงินงบประมาณด้านงบลงทุน

ข้อตรวจพบ องค์การฯ ได้รับอนุมัติเงินงบประมาณงบลงทุนทั้งสิ้น จำนวน 20,166,400 บาท ณ วันที่ 30 มิถุนายน 2549 ได้เบิกจ่ายแล้วจำนวน 3,400,213.50 บาท หรือร้อยละ 16.86 ของงบประมาณทั้งสิ้น โดยเบิกจ่ายเป็นค่าครุภัณฑ์ จำนวน 3,300,422.63 บาท และเป็นค่าสิ่งก่อสร้าง จำนวน 99,790.87 บาท

ความเห็น องค์การฯ เบิกจ่ายเงินงบประมาณงบลงทุนอยู่ในเกณฑ์ต่ำมากไม่เป็นไปตามแผนการใช้เงิน ซึ่งจะกระทบต่อการประเมินผลการดำเนินงานขององค์การฯ โดยค่าตัวชี้วัดยังไม่ผ่านเกณฑ์ระดับ 1

ข้อเสนอแนะ องค์การฯ ต้องเร่งรัดการดำเนินงานก่อสร้างต่างๆ ให้เป็นไปตามแผน เพื่อให้การเบิกจ่ายเงินงบประมาณงบลงทุน เป็นไปตามเกณฑ์ คือร้อยละ 80 ขึ้นไป

(2) การดำเนินงานด้านสิ่งก่อสร้าง

ข้อตรวจพบ องค์การฯ ได้รับอนุมัติรายการสิ่งก่อสร้างทั้งสิ้น จำนวน 11 รายการ ได้ดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการพัสดุ โดยทำสัญญาแล้ว 9 รายการ รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 7,692,589 บาท คงเหลือรายการบ่อพักน้ำที่กำลังรอลงนามในสัญญา จำนวนเงิน 400,000 บาท กับรายการค่าปรับปรุงตกแต่งภายในอาคารพิพิธภัณฑ์ธรรมชาติ จำนวนเงิน 8,040,800 บาท

ความเห็น องค์การฯ ดำเนินการด้านสิ่งก่อสร้างต่างๆ ล่าช้ามาก โดยเฉพาะค่าปรับปรุงตกแต่งภายในอาคารพิพิธภัณฑ์ฯ ซึ่งตามแผนจะต้องแล้วเสร็จภายในเดือนกรกฎาคม 2549 แต่องค์การฯ ทำสัญญาจ้างได้เพียงบางส่วน เท่านั้น

ข้อเสนอแนะ องค์การฯ ต้องรีบดำเนินการด้านสิ่งก่อสร้างต่างๆ ให้เป็นไปตามแผนการปฏิบัติงานประจำปี 2549 โดยต้องเร่งรัดผู้รับผิดชอบให้รีบดำเนินการและดูแลให้เป็นไปตามวงจางาน เพื่อจะได้ไม่ต้องกันเงินไว้เบิกจ่ายเหลือในปี

(3) การปฏิบัติงานด้านการเพาะขยายพันธุ์พืช

ข้อตรวจพบ องค์การฯ ได้กำหนดแผนการปฏิบัติงานเพาะขยายพันธุ์พืชประจำปีงบประมาณ 2549 โดยมีเป้าหมายเป็นส่วนที่อยู่ในระบบการประเมินผลการดำเนินงานขององค์การฯ ซึ่งตามบันทึกข้อตกลงฯ ได้กำหนดค่าตัวชี้วัด ที่จำนวนต้นพันธุ์ไม้ที่อยู่รอดจากการขยายพันธุ์ มี 2 ตัวชี้วัด คือจำนวนต้นพันธุ์ไม้ที่ขยายพันธุ์ง่าย กับจำนวนต้นพันธุ์ไม้ที่ขยายพันธุ์ยาก และพบว่าองค์การฯ สามารถเพาะขยายพันธุ์ไม้ที่ขยายพันธุ์ง่ายได้เพียง 340, 345 ต้น จากเป้าหมาย 545,000 ต้น ส่วนจำนวนต้นพันธุ์ไม้ที่ขยายพันธุ์ยาก องค์การฯ เพาะขยายได้เพียง 38,730 ต้น จากเป้าหมาย 136,700 ต้น ซึ่งทั้ง 2 ตัวชี้วัด ยังไม่ผ่านเกณฑ์ระดับ 1

ความเห็น ผลการเพาะขยายพันธุ์พืชอยู่ในอัตราต่ำกว่าเกณฑ์ระดับ 1 องค์การฯ ต้องตรวจสอบข้อมูลว่าหน่วยงานที่รับผิดชอบการเพาะขยายพันธุ์พืช ได้ดำเนินการไปเท่าใด และมีอัตราการเหลือรอดอยู่เท่าใด มีปัญหาอย่างไร ผลผลิตจึงอยู่ในเกณฑ์ต่ำ และพิจารณาหาแนวทางแก้ไขปัญหานี้

ข้อเสนอแนะ องค์การฯ ต้องตรวจสอบและพิจารณาเร่งรัดหน่วยงานที่รับผิดชอบให้รีบดำเนินการให้เป็นไปตามแผนและเป้าหมาย

คณะกรรมการตรวจสอบองค์การสวนพฤกษศาสตร์ หวังว่าความเห็นและข้อเสนอแนะ ดังกล่าวข้างต้น จะเป็นประโยชน์ต่อองค์การสวนพฤกษศาสตร์ ตามวัตถุประสงค์ของการแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบในรัฐวิสาหกิจ

(ศ.ดร.พงษ์ศักดิ์ อังกฤติ)

ประธานกรรมการ

คณะกรรมการตรวจสอบองค์การสวนพฤกษศาสตร์

นามสงเคราะห์

สำนักงานใหญ่ :

สวนพฤกษศาสตร์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์
ถ.แมริม-สะเมิง อ.แมริม จ.เชียงใหม่ 50180
โทรศัพท์ 0 5384-1000
โทรสาร 0 5329-8177, 299-754
Call Center 0 5384-1111
E-mail bgo@qsbg.org
Website http://qsbg.org

สถานที่ติดต่อกรุงเทพฯ :

ศูนย์ประสานงานองค์การสวนพฤกษศาสตร์
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
ชั้น 2 ตึกกรมควบคุมมลพิษ
ถนนพหลโยธิน กรุงเทพฯ 10400
โทรศัพท์ 0 2298-2068
โทรสาร 0 22982-068
E-mail Bangkok@qsbg.org

ดร.วีระชัย ณ นคร โทรศัพท์ 0 5384-1222
ผู้อำนวยการ โทรสาร 0 5329-8177
E-mail weerach@qsbg.org
เลขานุการ โทรศัพท์ 0 5384-1001

ดร.พรชัย ปรีชาปัญญา โทรศัพท์ 0 5384-1333
รองผู้อำนวยการ โทรสาร 0 5329-8176
E-mail pornchai@qsbg.org
เลขานุการ โทรศัพท์ 0 5384-1003

สำนักพัฒนาธุรกิจ

นางปฐวี แสงฉาย โทรศัพท์ 0 5384-1405
รักษาการหัวหน้าสำนัก โทรสาร 0 5329-9754
E-mail patavee@qsbg.org
ธุรการ โทรศัพท์ 0 5384-1400
ฝ่ายส่งเสริมการตลาด โทรศัพท์ 0 5384-1402
ฝ่ายจัดหารายได้ โทรศัพท์ 0 5384-1403
ร้านขายของที่ระลึก โทรศัพท์ 0 5384-1408

สำนักวิชาการ – วิจัย

ดร.สุญาณี เวสสุตร โทรศัพท์ 0 5384-1201
หัวหน้าสำนัก โทรสาร 0 5326-8332
E-mail suyanee@qsbg.org
ธุรการ โทรศัพท์ 0 5384-1200
งานวิจัย โทรศัพท์ 0 5384-1200
งานพิพิธภัณฑ์ธรรมชาติ โทรศัพท์ 0 5384-1219
งานหอพรรณไม้ โทรศัพท์ 0 5384-1204
งานศูนย์ข้อมูลพืช โทรศัพท์ 0 5384-1208
งานเผยแพร่ความรู้ โทรศัพท์ 0 5384-1231
ห้องสมุดทางวิชาการ โทรศัพท์ 0 5384-1209

สำนักพัฒนาและปลูกบำรุง

ดร.ประมุข เพ็ญสุด โทรศัพท์ 0 5384-1301
หัวหน้าสำนัก โทรสาร 0 5326-8238
E-mail pramook@qsbg.org
ธุรการ โทรศัพท์ 0 5384-1300
ฝ่ายพัฒนาพื้นที่ โทรศัพท์ 0 5384-1304
งานสวนรุกขชาติ โทรศัพท์ 0 5384-1307
งานสวนพฤกษชาติ โทรศัพท์ 0 5384-1308
งานภูมิทัศน์ โทรศัพท์ 0 5384-1310
งานจักรกลหนักและ โทรศัพท์ 0 5384-1312
ครุภัณฑ์การเกษตร
ฝ่ายปลูกบำรุง โทรศัพท์ 0 5384-1305

สำนักอำนวยการ

นายภราดร หอมแย้ม โทรศัพท์ 0 5384-1148
รักษาการหัวหน้าสำนัก โทรสาร 0 5329-9754
E-mail paradon@qsbg.org
ธุรการ โทรศัพท์ 0 5384-1100
งานสารบรรณ โทรศัพท์ 0 5384-1101
งานแผนและงบประมาณ โทรศัพท์ 0 5384-1105
งานกาเจ้าหน้าที่ โทรศัพท์ 0 5384-1108
งานอาคารสถานที่และ โทรศัพท์ 0 5384-1112
ยานพาหนะ
งานการเงิน โทรศัพท์ 0 5384-1117
งานบัญชี โทรศัพท์ 0 5384-1120
งานพัสดุ โทรศัพท์ 0 5384-1125
สหกรณ์ออมทรัพย์ โทรศัพท์ 0 5384-1020

ผู้ตรวจสอบภายใน

นางกาญจนา สุระเกียรติ โทรศัพท์ 0 5384-1017
ผู้ตรวจสอบภายใน โทรสาร 0 5329-9754
E-mail kanchana@qsbg.org

ส่วนสารนิเทศ – ประชาสัมพันธ์

งานประชาสัมพันธ์ โทรศัพท์ 0 5384-1010
งานโสตทัศนูปกรณ์ โทรศัพท์ 0 5384-1011
E-mail pr@qsbg.org

ศูนย์รวมพรรณไม้ภูมิภาค

ศูนย์รวมพรรณไม้ จ.พิษณุโลก ตามพระราชดำริฯ
ตู้ ปณ.7 ตำบลบ่อภาค อ.ชาติตระการ จ.พิษณุโลก 65170
นายदनัย สรรพศรี โทรศัพท์ 0 1300-1365
หัวหน้าศูนย์ โทรสาร 0 1300-1365
E-mail phitsanulok@qsbg.org

ศูนย์รวมพรรณไม้ จ.ระยอง

ตู้ ปณ.2 ปณจ.กว่า ต.ชากพง อ.แกลง จ.ระยอง 21190
นายวัชระ บุญชัย โทรศัพท์ 0 38638880-1
หัวหน้าศูนย์ โทรสาร 0 38638880-1
E-mail rayong@qsbg.org

ศูนย์รวมพรรณไม้ จ.ขอนแก่น

เลขที่ 334/5 ถ.เมืองพล อ.พล จ.ขอนแก่น 40120
นายคณิต แวงวาสิต โทรศัพท์ 0 12825897
หัวหน้าศูนย์ โทรสาร -
E-mail khonkaen@qsbg.org

คณะกรรมการจัดทำรายงานประจำปี 2549

ที่ปรึกษา

ดร.วีระชัย ณ นคร

ผู้อำนวยการ

ประธานคณะกรรมการ

ดร.พรชัย ปรีชาปัญญา

รองผู้อำนวยการ

รองประธานคณะกรรมการ

นายภราดร หอมแย้ม

รักษาการหัวหน้าสำนักผู้อำนวยการ

คณะกรรมการ

ดร.สุญานี เวสสบุตร

ดร.ประมุข เพ็ญสุต

นางปฐวี แสงฉาย

นางกาญจนา สุระเกียรติ

นางอรรณพ ไชยพรหม

นายदनัย สรรพศรี

นายวัชระ บุญชัย

นายคณิต แวงวาสิต

นายกัมพล รัตนแสง

นายสมควร สุขเอี่ยม

นายสิโรตม์ ชูติวัตร

นายธนกร พิลัยลาภ

นางสาวรุจิวรรณ ศิริวรรณ

หัวหน้าสำนักวิชาการ - วิจัย

หัวหน้าสำนักพัฒนาและปลูกบารุง

รักษาการ หัวหน้าสำนักพัฒนาธุรกิจ

ผู้ตรวจสอบภายใน

หัวหน้าส่วนสารนิเทศ-ประชาสัมพันธ์

หัวหน้าศูนย์รวมพรรณไม้ (พิษณุโลก)

หัวหน้าศูนย์รวมพรรณไม้ (ระยอง)

รักษาการหัวหน้าศูนย์รวมพรรณไม้ (ขอนแก่น)

สำนักผู้อำนวยการ

สำนักวิชาการ - วิจัย

สำนักผู้อำนวยการ

สำนักผู้อำนวยการ

สำนักผู้อำนวยการ

คณะกรรมการและเลขานุการ

นางเสาวภาคย์ พิลัยลาภ

สำนักผู้อำนวยการ

คณะกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

นางสาวนุชจรินทร์ กุญชร

สำนักผู้อำนวยการ

